

Nova Zelanda

L'últim paradís? Una ruta pels antípodes

JORDI BOSCH DÍEZ
SUSANNA RODRÍGUEZ RAFÍ

PRÒLEG

Quan em pregunten per una destinació espectacular on valgui la pena viatjar, un dels primers països que em ve al cap és Nova Zelanda. Té l'inconvenient que és lluny, als Antípodes, però tota la resta són avantatges. És una terra amb una natura espectacular, ciutats obertes al mar, milers de quilòmetres de costa, parcs naturals, muntanyes, valls, volcans, glaceres, fiords... i uns habitants que gaudeixen amb les activitats a l'aire lliure i que acostumen a mostrar-se amables amb el viatger. És cert que la pluja pot arribar a ser tossuda, persistent, però suposo que per això es va inventar la calidesa dels *pubs*. Si a tot el conjunt li afegim el gran *spot* promocional que és la pel·lícula *El Senyor dels Anells*, dirigida pel neozelandès Peter Jackson, s'entén que cada vegada hi hagi més gent que hi vulgui viatjar.

El Jordi Bosch Díez i la Susanna Rodríguez Rafí, els joves autors d'aquest llibre, són dels afortunats que van aconseguir complir el somni de viatjar a Nova Zelanda. En van tornar encantats, com quasi tothom que viatja a aquestes illes llunyanes. Van

recórrer el país durant dos mesos amb una furgoneta, gaudint dels paisatges, prenent notes i entrevistant personatges significatius. N'hi ha que pensen que viatjar amb algú que té en ment escriure un llibre pot ser un rotlló, ja que sempre porta el guió al cap. Jo penso exactament el contrari. Viatjar amb la intenció d'escriure un llibre et permet gaudir doblement del viatge, ja que et força a entrar més a fons al país, a conèixer més gent, a prendre més notes. Si tot això encara no fos suficient, a la tornada tens l'agradable propina de reviure el viatge mentre escrius el llibre.

El lector podrà conèixer de primera mà, mitjançant les pàgines d'aquest llibre, l'emoció contagiosa que produeix viatjar per Nova Zelanda, contemplar els monumentals *kauris* i les falgueres gegants, extasiar-se davant la bellesa de les seves costes i muntanyes, vibrar amb la natura volcànica, sentir-se en alguns moments com un *hobbit*, apropar-se als mites, rituals i llegendes maoris i gaudir en tot moment d'una intensa comunió amb la natura.

El debat de si és millor l'Illa Nord o l'Illa Sud acostuma a sorgir quan viatges per Nova Zelanda. La majoria dels viatgers s'inclinen per l'Illa Sud, menys poblada i amb una natura més espectacular. Però també l'Illa Nord val la pena, com mostren les excursions al cap Reinga, Rotorua o Tongariro que descriuen el Jordi i la Susanna. És clar que a l'Illa Sud hi ha llocs meravellosos com l'Abel Tasman National Park, la regió de Golden Bay, les glaceres, Milford Sound, el Mount Cook, Akaroa, etcètera, etcètera. En resum, que al llibre queda clar que, més enllà del debat, ambdues illes juguen amb cartes a favor, com també ho fa l'estret que les separa, que rep el nom de Cook en homenatge al gran explorador britànic.

Les diferents trobades amb personatges representatius de les illes contribueixen a enriquir el llibre i complementen la visió d'aquest país en el qual viuen moltes més ovelles que humans, d'aquestes illes on els espantadissos kiwis i el rugbi dels All Blacks s'han convertit en els símbols més destacats. Per cert, cada cop que veig a la televisió l'espectacular ritual maori que fan els All Blacks abans de cada partit, penso que haig de tornar a Nova Zelanda. Quan no el veig, doncs també. I és que Nova Zelanda és un d'aquells comptats països on saps que sempre val la pena tornar. El llibre que el lector té a les mans n'explica molt bé el perquè.

Xavier Moret

RUMB ALS ANTÍPODES

—Us encantarà. Jo vaig creuar les dues illes amb moto fa trenta anys i em va fascinar la natura i les muntanyes —ens va dir en Peter, amb qui vam compartir filera al vol de Londres a Hong Kong.

Amb grenyes rosses quasi blanques i les arrugues del sol i el vent al seu rostre, aquest aventurer suec ha viatjat per mig món i continua fent-ho. Les seves llargues cames amb prou feines caben a la butaca de l'avió.

– Vaig estar sis mesos recorrent la gegantesca natura de Nova Zelanda. Fins i tot vaig intentar seguir els passos dels cercadors d'or que arribaven a l'Illa Sud a partir de 1860, sense èxit, és clar –va deixar anar una rialla.

Amb ulls vivaços i gestos nerviosos, amb més de seixanta anys, en Peter és un torrent d'energia. Ara deu estar solcant algun mar com a tripulant d'un veler que va sortir de Borneo fa uns mesos, o potser ja ha tornat a Suècia per fer altre cop les maletes, aquest cop per sempre.

– La vella Europa no m'interessa. Està massa envellida, mancada d'il·lusió i de futur –en Peter no té pèls a la llengua. Mentre baixàvem de l'avió ens va explicar que passaria el Nadal a Hong Kong amb la seva neboda. Nosaltres vam continuar cap a la nostra destinació somniada: Nova Zelanda.

Després de trenta hores de viatge, amb dues escales i tres canvis horaris, el nostre cos ja no sabia quina hora era. A Londres vam retardar el rellotge una hora, en arribar a Hong Kong eren sis hores més i a Auckland unes altres sis. A partir d'aquell moment, cada dia seríem els primers de veure sortir el sol. Eren dos quarts de vuit del matí quan per fi entrevèiem per la finestra la silueta d'un país tan famós com desconegut, i l'emoció ens va envair. A l'ombra d'Austràlia, la massa continental més propera (i tot i així a 2000 quilòmetres de distància i tres hores de vol), Nova Zelanda, apareix al mapamundi gràcies als All Blacks i els Hobbits. Les confusions són freqüents, al seu patrimoni cultural se li atribueixen també cangurs, cocodrils i boomerangs, però Nova Zelanda és un país jove i únic que no té res a veure amb el .seu veí

Fets pols, però plens d'il·lusió i d'incredulitat, vam arribar disposats a explorar durant dos mesos un nou món als antípodes de la nostra llar.

PART 1: ILLA NORD

AUCKLAND I WAIHEKE ISLAND

Ansiosos per descobrir Auckland, vam oblidar el cansament i la son després de tantes hores encaixonats a l'avió, i vam caminar en direcció al port i a Queen Street, el carrer principal. Sota una pluja intermitent, voltàvem en silenci, observant, buscant en qualsevol detall les diferències que ens confirmessin que érem a l'altre costat del món. Tot i que fos principis de desembre i trobéssim arbres i llums de Nadal per tot arreu, allà era estiu i la gran majoria de la gent passejava en màniga curta. Es condueix per l'esquerra, el trànsit funciona al revés i no està indicat al terra amb el *Look Left* o *Look Right* com a Londres. La ciutat està feta per als cotxes. Tot i no ser tan descarat com als Estats Units, el cert és que els vehicles tenen preferència davant dels vianants. A més, els carrers pugen i baixen en pendent constant.

A Khartoum Place, una petita plaça del centre, crida l'atenció el colorit Mural de les Sufragistes, realitzat l'any 1993 per commemorar el centenari del dret a vot femení. L'any 1893, Nova Zelanda fou el primer país del món on les dones van tenir dret a votar, tot i que no es van poder presentar com a candidates fins al 1919. L'any 2001, els càrrecs de governador, primer ministre, ministre de Justícia, líder de l'oposició i fiscal general els ocupaven dones.

Després d'un llarg passeig vam arribar al cim del Mount Eden, el cràter més emblemàtic, cobert amb un tapís de gespa, des del qual divisàvem la ciutat en tota la seva extensió. Vam identificar els escassos edificis del centre al voltant de la Sky Tower, la imponent torre de comunicacions que, a més, és la construcció més alta de la ciutat i de part de l'hemisferi sud. En la llunyania, es veia el port amb els velers i els barris residencials, l'harmonia dels quals només es veia trencada per petits turons verds que, en realitat, són les restes d'erupcions de quaranta-vuit volcans que ja fa 50.000 anys van originar l'istme on es troba. La llegenda maori explica que Mataaho, guardià dels secrets de la Terra, i el seu germà Ruaumoko, déu dels terratrèmols i els volcans, es van despertar plens d'ira perquè dues *iwi* (tribus) Patupaiarehe que habitaven a la zona van utilitzar la màgia per atacar sense el seu consentiment. La fúria combinada de tots dos va obrir un forat a la Terra pel qual van desaparèixer tots els membres que quedaven d'ambdues *iwi*. I així es va crear el camp volcànic de Tamaki Makaurau, nom maori d'Auckland.

Poques hores després d'haver aterrat vam entendre que els volcans i els maoris tindrien molt de protagonisme en aquesta primera etapa del viatge.

La pluja, cada cop més intensa, ens va convidar a visitar l'Auckland War Memorial Museum, on vam descobrir, per exemple, que és gràcies a les erupcions volcàniques de fa vint-i-sis milions d'anys que l'antic continent de Zealandia va emergir de les aigües. O que abans que hi hagués presència humana, les muntanyes i els boscos de Nova Zelanda, que ocupaven gairebé tot el territori, eren un paradís exclusiu per a les aus, moltes d'elles sense ales ni capacitat per volar, ja que no havien de fugir de cap depredador. És el cas del kiwi, de costums nocturnes, i el *moa*, au prehistòrica que podia arribar als tres metres d'alçada i que es va extingir a causa de la cacera i la desforestació. En una de les àrees, un muntatge audiovisual recrea els sons d'un bosc, al llarg de les vint-i-quatre hores del dia, condensats en cinc minuts de melòdica simfonia natural.

Una de les zones més completes és la dedicada als fenòmens naturals, ja que volcans i terratrèmols són imprescindibles per entendre la història i el dia a dia d'aquesta nació. Després d'observar diferents tipus de roca volcànica i descobrir

curiositats sobre el que es cou sota l'escorça terrestre, vam seguir alguns visitants que entraven en una sala. Es tractava d'un acollidor menjador amb falsos finestrals, on els més afortunats van poder seure en un còmode sofà, i els menys vam acabar asseguts a terra. El televisor estava encès i, de sobte, un petit tremolor en creixent intensitat va començar a sacsejar la sala. Els allí presents vam intercanviar mirades inquietes, mentre a través del finestral es veia una gran fumarada negra naixent de les profunditats del mar i una sèrie de grans explosions que culminaven en una gran onada que arrasava el litoral d'Auckland. Per sort, es tractava només d'un simulacre d'erupció volcànica, tot i que posa la pell de gallina pensar que podria succeir en un futur.

També va ser la nostra primera presa de contacte amb l'art maori. El museu, compta amb utensilis de caça i pesca, moltes peces tallades en fusta una *marae* (casa de cerimònies) i una *waka* (canoa de guerra) treballades artesanalment. Observant fascinats la realitat quasi fotogràfica d'un seguit de retrats de líders maoris, vam coincidir amb un grup, el guia del qual anava vestit com un guerrer maori i lluïa un tors modelat i tatuatges per tot el cos, especialment a les cames.

– Aquestes pintures són de Charles Goldie, el pintor neozelandès més famós. Tots ells són caps de tribus maoris. Els tatuatges facials acostumen a identificar la tribu a la qual pertanyen, a més és una mostra de l'estatus, així com de la força i virilitat –el grup es va silenciar de cop. A més d'un se li va dibuixar un gest de dolor al rostre, i més tenint en compte que en la tècnica ancestral del *moko*, el tatuatge maori, s'utilitzaven cisells fets amb ossos d'albatros.

Finalitzada la visita, vam tornar al centre creuant l'espès i sorprenent bosc de l'Auckland Domain, el parc més antic de la ciutat. Les botigues ja havien tancat, els horaris són com al nord d'Europa, però les terrasses i els locals del port tenien molt d'ambient. Entre d'altres velers, en destacava un de color vermell intens, el vaixell de l'Emirates Team New Zealand, que va guanyar la Copa Amèrica al 1995 i 2000. La passió per la vela salta a la vista quan un veu el port esportiu d'Auckland, ple de gom a gom. El sobrenom de “ciutat de les veles” està plenament justificat. I no resulta estrany, ja que els primers habitants de Nova Zelanda ja eren navegants experts. Entre els segles XI i XIV, van arribar els primers polinesis, probablement de les Illes Cook, encapçalats per l'explorador Kupe, a qui s'atribueix el descobriment d'Aotearoa, nom maori de Nova Zelanda, que significa: “la terra del gran núvol blanc”. Actualment, Auckland continua essent la ciutat més poblada i multicultural de Nova Zelanda, amb 1,2 milions d'habitants aproximadament, molts d'ells procedents d'altres illes del Pacífic.

Amb l'oceà a les nostres esquenes i entre cases excessivament decorades amb llums nadalencs, vam enfilem la pujada fins al nostre alberg al barri de Ponsonby.

Una boira espessa cobria la ciutat des de primera hora del matí. Confiàvem que el cel s'obriria per fer bones fotos d'Auckland des del ferri que ens va portar a Waiheke, però ni tan sols s'endevinaven els 328 metres d'altura de la Sky Tower quan ens vam endinsar al golf de Hauraki. Ens va consolar pensar que tindriem fotos molt originals del seu *skyline* sense la distintiva torre de comunicacions.

El ferri anava força ple, però en arribar a l'illa tots ens vam dispersar i ens va fer la sensació de ser els únics passejants entre treballadors i locals complint amb la seva

rutina diària. Ple de vinyes i platges solitàries, Waiheke ens va semblar un lloc tranquil i agradable on no ens importaria jubilar-nos, si ens toqués la loteria, és clar. El vent cada cop més intens feia créixer les onades que xocaven a la platja d'Onetangi. No hi havia ningú passejant i tot i que faltava una hora per trobar-nos amb la Vicki Jayne, ens vam resguardar del temporal al Charlie Fairley's. Asseguts al costat de la finestra i amb un *cappuccino* entre les mans, vam gaudir del mar embravit i vam començar a dubtar de la tornada amb ferri a Auckland. El local es va anar omplint de veïns i treballadors que, acabada la seva jornada, es reuneixen per passar la tarda i, puntual a les tres, va arribar la Vicki Jayne, amb cara somrient.

– Hi ha un tornado a Auckland i sembla que ve cap aquí –ens va dir divertida mentre ens saludava amb efusivitat, confirmant el tòpic que als kiwis, així s'autodenominen els neozelandesos, els agrada rebre visites d'*overseas* –l'estranger, que per a ells sempre està a l'altre costat del mar–. Acte seguit va començar la tempesta, però tothom va continuar xerrant tranquil·lament, bevent cervesa o cafè.

La Vicki Jayne és una periodista premiada amb el MPA Awards¹ el 2007, nascuda a Anglaterra i kiwi d'adopció.

– Quan als onze anys vaig arribar a Nova Zelanda no tenia ni idea del que trobaria en aquest nou país. Abans de venir només havia vist la fotografia d'un guèiser i d'una dona vestida amb roba tradicional maori

El motiu pel qual la vam voler conèixer és que amb seixanta-un anys s'havia llançat a recórrer durant un any les dues illes de nord a sud amb una petita autocaravana.

– Aquest viatge fou una gran experiència personal. Visitar vells amics, fer-ne de nous pel camí, tornar a llocs de la infància i descobrir racons on mai abans havia estat. Em vaig aficionar a viatjar lentament, a ritme de caragol, gaudint de cada lloc o moment el temps necessari –la Vicki ens va recomanar llocs que no ens podíem perdre i la llista era infinita, parlant d'un en recordava un altre i nosaltres no paràvem d'anotar noms plens de “k”, “h” i “w” impossibles de recordar, sobretot de l'Illa Sud.

– La gent del sud té un altre ritme; més tranquil. Veureu que són més simpàtics i que és més fàcil xerrar amb ells. L'Illa Sud s'ha convertit en un lloc molt preparat i hospitalari amb els turistes en els darrers deu anys

Però el seu ritme *slow* ja quedava enrere i a la seva jornada actual li faltaven hores per arribar a tot. Aquell dia s'havia llevat a les cinc del matí per treballar a preu fet i així poder-nos dedicar la tarda. Dirigeix un projecte editorial sobre la indústria cinematogràfica de Nova Zelanda, així que essent també nosaltres grans aficionats al cinema, la conversa va derivar cap a aquest tema.

– Una bella illa que de sobte esclata. La combinació de bellesa i violència del paisatge té un gran impacte visual, per això Nova Zelanda és tan popular entre els realitzadors –va revelar mentre agafava un altre bocí de *muffin*.

– No arriben gaires pel·lícules neozelandeses a les nostres pantalles i les poques que ho fan tracten sobre la singular cultura maori o tenen el paisatge de rerefons, com *Whale Rider*, de Niki Caro –vam admetre.

1

Premis atorgats per la *Magazine Publishers Association*, al capdavant de la indústria editorial neozelandesa.

– M’ho imagino... tot i que, fins i tot per a mi, *Whale Rider* és una bona pel·lícula per conèixer alguns dels conceptes més representatius dels maoris—va confessar. Si voleu una visió força diferent, doneu un cop d’ull a *Once were warriors*. Aquí es fan evidents les desigualtats entre maoris i *pakeha*, per exemple en l’àmbit laboral quant a la taxa d’atur, però també les contradiccions internes de la seva pròpia cultura.

El realisme màgic de la primera contrasta amb la cruesa i la violència d’un dels títols més destacats de la cinematografia kiwi dels anys noranta, en el qual es mostra la dura realitat dels suburbis, on una família maori desestructurada pateix els estralls de l’alcohol i la violència del progenitor. Tot i que es tracta d’una pel·lícula i porta l’estètica a l’extrem, el rerefons és molt real i actual, encara que és poc perceptible per al viatger. També ens va quedar clar que en un mercat reduït i de petites produccions, Peter Jackson i Wellywood són un fenomen a part.

– Si us interessa la cultura maori, heu d’anar a Cape Reinga i l’East Coast. Són imprescindibles per entendre la seva espiritualitat i les seves tradicions.

Com si ho hagués manat un director de cinema, les ràfegues de vent van parar de cop i la pluja va continuar, però amb molta menys intensitat. Aprofitant aquesta treva, la Vicki es va oferir a ensenyar-nos la cara oculta de l’illa, la meitat est, a la que només s’hi pot accedir amb vehicle propi, ja que els autobusos locals no circulen per aquesta part.

– Waiheke ha perdut l’ambient bohemí dels anys 70 i 80 i ara és un lloc massa car i tranquil per a la majoria. Jo hi vaig venir fa trenta anys, quan encara era viable comprar-hi una casa. De fet, ara per Nadal i Cap d’Any els allotjaments a l’illa van molt buscats i molts dels que hi viuen lloguen casa seva en aquestes dates per una bona quantitat de diners i ells marxen a casa de familiars o van de càmping.

No és d’estranyar que hi hagi tanta demanda. A través de les finestres del jeep ens van impressionar les seves cales solitàries, pràcticament sense urbanitzar, amb unes aigües cristal·lines ideals per navegar amb veler, envoltades de turons i grans extensions de vinyes, que converteixen aquesta illa en un petit paradís molt atractiu .per a milionaris i inversors privats

De pujada vam avançar dos ciclistes que, amb els impermeables i les alforges plenes, patien per arribar fins la següent badia per la pronunciada carretera que segueix el contorn de l’illa. La tarda va passar volant amb una guia experta i bromista com la Vicki, l’energia de la qual al volant és un reflex de la seva vitalitat.

– Us fa res que pari un moment? Haig d’aprofitar, està molt bé de preu. –Dit això, la Vicki va baixar del jeep a la meitat de la carretera i es va apropar a un carro guarnit amb flors per agafar dues bosses pesants. Llavors vam veure un petit cartell escrit a mà: “1 bossa de fems de cavall per 1 dòlar”. –Aquest adob va molt bé per al jardí – ens va dir mentre carregava les bosses al maleter.

Era la primera *honesty box* que vèiem i no seria l’única amb adob. És molt típic a tot NovaZelanda trobar per la carretera parades desateses amb fruita, verdura i d’altres productes elaborats artesanalment com la mel. Aquest intercanvi es basa en l’honestedat del comprador, que deixa en una capseta l’import que correspongui.

Ens va sorprendre. És lògic, venint d’un país on costa imaginar que tant els productes com els diners poguessin continuar intactes. Fruit d’aquesta reflexió va arrancar una conversa sobre l’esperit neozelandès *Do it yourself*.

– Aquí, tots som molt autosuficients. Viure en llocs petits i dispersos, amb poca població, ens obliga a saber fer-ho tot per nosaltres mateixos. Tot i que també és cert que la comunitat mira molt per la seva gent.

– Segur que es compleix la teoria dels sis graus de separació –vam insinuar.

– Sis? Només dos. Som pocs i, al final, tots ens coneixem d’alguna manera. Això fa que fins i tot la política sigui també molt propera. Jo mateixa, per exemple, conec gent que coneix personalment el primer ministre, John Key.

No podem evitar pensar en Islàndia, un país i un viatge que ens marcaria, igual que ens va marcar, i molt, aquest. Nova Zelanda té quatre milions i mig d’habitants – força menys que Catalunya–, concentrats principalment a l’Illa Nord i sobretot a Auckland i els voltants. I és precisament a Auckland on hi ha més moviment polític, social i cultural per part dels ciutadans, que pressionen les institucions per aconseguir canvis i millores contínuament.

– En general, Nova Zelanda és un país molt nou –va confessar la Vicki–, encara està canviant i evolucionant, i la societat està molt influenciada per la idea que tot el que ve de fora és millor.

De camí al port, vam parar a casa seva per descarregar les dues bosses d’adob. Només arribar vam veure la petita autocaravana aparcada al jardí. De pas, ens va ensenyar algunes de les fotos que va fer durant el seu viatge al llarg del país. Ens va emocionar pensar que per a nosaltres l’aventura tot just començava i que aquelles eren algunes de les meravelles de la natura que ens esperaven.

De tornada, el ferri l’omplien persones que viuen a Waiheke i treballen a Auckland, o viceversa, cosa cada cop més habitual. Ja a la gran ciutat, el sol lluïa com si hagués estat allí tot el dia, sense rastre ja ni de la pluja ni del tornado.

WAITANGI, DISPUTES DEL PASSAT

Inquiets per l’inici de la ruta, vam agafar un taxi fins als afores d’Auckland. Recollíem la furgoneta *camper* amb la qual viatjaríem, cuinaríem i dormiríem durant quaranta-dos dies.

– A Auckland, tothom és impacient al volant, però quan us allunyeu d’aquí anireu molt tranquils. Sobretot, vigileu els límits de velocitat. S’han de respectar al peu de la lletra.

El trànsital cor d’Auckland és dens i en Harnam, el taxista, ens va amenitzar el trajecte amb la seva simpatia i do de gent.

– Sóc de l’Índia, però la meva dona és kiwi i la nostra primera filla va néixer als ?Estats Units. Oi que sembla un acudit–ens va explicar tot divertit–. Com que fa molts anys que visc aquí, per fi em concedeixen la nacionalitat neozelandesa, però aleshores haig de renunciar a l’índia, no puc tenir-la doble. La meva dona insisteix que agafi la neozelandesa, però també em sap greu deixar l’índia, és com canviar d’equip de criquet. Ja veurem. –Abans Nova Zelanda era un país molt permissiu amb la immigració i els refugiats polítics, però ara és més estricte. Ja no necessiten tants

professionals ni mà d'obra com anys enrere i sense contracte de treball, només et donen un visat de turista.

– Quin lloc de l'Illa Nord creus que no ens podem perdre?

– Cape Reinga. Hi heu d'anar. És on el mar de Tasmània i l'oceà Pacífic es troben i les onades de l'un xoquen amb les de l'altre. Veure dos mars donant-se bufetades és un espectacle increïble. Quan hi ha tempesta, les onades arriben als deu metres –en recordar-ho se li va dibuixar un somriure al rostre. Semblava que tots insistien que arribéssim fins a l'extrem nord de l'illa.

A l'oficina de lloguer de vehicles, en Paul ens va explicar el funcionament i les condicions de la furgoneta que seria la nostra llar kiwi. La il·lusió es va esvaïr quan vam veure com de petita i vella era, sobretot l'interior, amb més d'una reparació matussera que no eren el millor exemple autòcton del *Do it yourself*. La nostra primera impressió de la *campervan* fou que potser aquell seria el seu darrer viatge, però aviat ens hi vam adaptar.

Per fi deixàvem la ciutat, amb ganes de començar a descobrir la natura i els paisatges promesos en tants llibres i guies. La SH1, que creua tot el país de nord a sud, segueix la costa cap a Bay of Islands, al nord de l'illa. A estones semblava que la carretera s'obrís pas per una selva, ja que les extensions de bosc i l'altura dels arbres que es troben a l'interior són enormes. A la dreta, en canvi, les llargues platges i els estuaris que la marea baixa deixa al descobert són un bonic contrast i ideals per fer una parada de tant en tant.

Waipu Cove és una preciositat. Encara solitària en aquestes dates, ens vam descalçar per passejar per la seva sorra fina i mullar-nos els peus en les fredes aigües del Pacífic. Un gran *pohutukawa* ens va cridar l'atenció, l'arbre nadalenc neozelandès que floreix entre novembre i gener, el primer que vàiem. Les seves flors de color vermell intens esquitxades de punts blancs semblen pompons. La presència d'aquesta espècie endèmica a prop de la sorra o als penya-segats és un dels trets més recognoscibles del litoral neozelandès.

Ens vam desviar tot cercant una de les àrees d'acampada del DOC (Department of Conservation), molt econòmiques i amb els serveis mínims, però ubicades en indrets idíl·lics com Otamure Bay. Les vistes de la platja sota la llum del capvespre són de somni i allí vam descobrir la primera parella d'ostrers, unes divertides aus de plomatge negre i bec taronja estrident, que recorren les platges quan baixa la marea per gaudir d'un bon banquet a base de petits mol·luscs.

En pocs minuts, el cel es va tapar i un fort ruixat va acabar amb la màgia de l'escena. Ens vam refugiar a la nostra casa amb rodes, ja que no hi havia cap altre lloc on resguardar-se. Abans que es fes fosc, la pluja va parar i va tornar a cedir el protagonisme al sol i a l'arc de Sant Martí. Amb raó diuen que Nova Zelanda és el país on pots tenir les quatre estacions de l'any en un mateix dia.

Escoltàvem la remor de les onades quan ens vam despertar. El dia es va aixecar amb un cel clar i el sol escalfava fort. La responsable de la zona d'acampada, amb molta amabilitat, ens va indicar com continuar el nostre camí.

– Quina és la previsió del temps per avui? – li vam preguntar.

– Pot ser que faci un dia fantàstic o pot ser que no –va dir amb un somriure.

Tot i que avançàvem lents, a causa de la conducció per l'esquerra i la carretera estreta, ondulada i serpentejant, aviat vam arribar a Waitangi Treaty Grounds, un

indret amb molta càrrega històrica. Aquí, el 6 de febrer de 1840, es va signar el Tractat de Waitangi entre la Corona Britànica i els líders maoris. Considerat el document fundacional de Nova Zelanda, el tractat és encara avui dia motiu de discrepàncies.

– Consta d’una introducció i només tres clàusules, però la versió original en anglès i la traducció maori són diferents. El tractat establia un governador britànic per a Nova Zelanda, reconeixia les terres i les propietats maoris i atorgava als maoris els mateixos drets que als ciutadans britànics. Però la interpretació d’aquests conceptes era molt diferent per a uns i altres. Segons la versió britànica, tot Nova Zelanda i els seus habitants quedaven sota la sobirania de la reina, exercida pel governador. Segons la versió maori, cedien el govern del país a la Corona Britànica a canvi de protecció, però seguien gestionant els assumptes de la comunitat maori, és a dir, que els britànics s’ocupaven dels britànics, i els maoris dels maoris i tots tan contents –El jove guia maori que ens va acompanyar durant la visita disparava dates, noms i xifres com una metralladora. Intentant seguir les seves explicacions, ens vam aturar davant d’un retrat d’un cap maori, ja gran però amb aspecte i indumentària guerrera.

– Hone Heke fou el primer líder maori de l’Illa Nord que va promoure i signar el Tractat de Waitangi, però també fou el primer de rebutjar-lo en veure que la política aplicada per la Corona Britànica sota l’empara del tractat conduïa les tribus maoris cap a la misèria i la desesperació –presumia orgullós el nostre guia, en Rob–. Aleshores, Hone Heke es va mostrar com el guerrer maori que era.

En el punt més elevat de Waitangi Treaty Grounds hi ha la Treaty House, casa del primer representant britànic resident a Nova Zelanda, James Busby. És on es va redactar, traduir i signar el controvertit tractat. Davant de la casa onegen la bandera britànica, la bandera de la Confederació de Tribus Unides i la bandera actual de Nova Zelanda.

– Hone Heke, desafiant la Corona Britànica, va tallar fins a tres vegades la bandera britànica que onejava a Kororareka, més tard rebatejada com a Russell. Al març de 1845 van començar els primers enfrontaments armats que van durar un any. Hone Heke no va parar d’enviar cartes als representants i missioners britànics deixant clar que no lluitava contra els europeus i reclamant els drets del seu poble i advocant per la pau, fins que l’any 1848 es van reconciliar.

Però les relacions entre europeus i maoris no sempre van ser així de tenses

– Molta gent creu que els *pakeha* –nom maori per als europeus– i els maoris estaven enfrontats, però al principi la seva relació era bona, sense racisme per part de ningú. Hi havia molt de tracte comercial entre ambdues parts: els maoris aprenien noves tècniques de cultiu i aconseguien nous béns, i a canvi els *pakeha* rebien protecció de les tribus en els seus territoris.

Amb el vent colpejant-nos la cara, vam contemplar la panoràmica de Kororareka –Russell–, el primer assentament permanent europeu de Nova Zelanda i el seu primer port marítim. Coneguda inicialment com “el forat de l’infern del Pacífic”, Charles Darwin, que hi va fer escala amb el Beagle, va descriure els seus ciutadans com “l’escòria de Gran Bretanya”. Eren baleners, mariners i comerciants que fugien de la justícia o de la pobresa i que buscaven una vida millor. Russell es va arribar a convertir en capital de Nova Zelanda, fins que després del Tractat de Waitangi fou substituïda per Auckland i, més tard, per Wellington.

Al costat de la Treaty House, reconvertida en museu, hi ha una casa de cerimònies maori, dissenyada l'any 1932 per representar la implicació del poble maori en la signatura del tractat. És gràcies a Lord Bledisloe que es conserven els Waitangi Treaty Grounds i que els podem recórrer per conèixer un dels moments clau de la història neozelandesa. Entre 1930 i 1935, aquest polític britànic i governador de Nova Zelanda va comprar els terrenys per donar-los a l'Estat, dotar Waitangi de la importància que mereixia, i ajudar així a llimar les aspors entre *pakehas* i maoris.

De camí a la sortida, ens vam aturar davant de la Ngatokimatawhaorua, una *waka* de 35 metres de llarg i capacitat per a 120 remers, que es va construir per commemorar el centenari del tractat. Només van fer servir tres arbres per construir-la, és clar que no són arbres qualsevol, sinó *kauris*.

Després de la visita a Waitangi, molt intensa i reveladora, ens vam estirar a la platja. El sol escalfava i les aigües en calma del Pacífic convidaven a remullar-se els peus, només els peus, perquè l'aire era fred i les gavines estaven a l'aguait del nostre menjar. En silenci, donàvem voltes al cap. Estàvem davant del primer dilema del viatge. Arribar fins a Cape Reinga, seguint els consells de la Vicki Jayne i el Harnam, o estalviar-nos 800 quilòmetres entre anada i tornada i anar directament al bosc de *kauris* de Waipoua?

CAPE REINGA, UN VIATGE ESPIRITUAL

La nostra practicitat i sentit comú ens deien que no valia la pena desviar-se tant per anar fins a un far, però afortunadament la crida maori i el nostre esperit viatger es van imposar, ja que Cape Reinga és molt més que un far i la ruta per carretera fins allà .compensa sobradament

Aquest extrem de l'Illa Nord és conegut entre els maoris com Te Hiku-o-te-Ika a Maui, la cua del peix de Maui. Segons la seva tradició, l'Illa Nord fou antigament un peix gegant que en Maui va treure del mar des de la seva canoa: Wellington, al sud, és el cap del peix i Cape Reinga, al nord, n'és la cua. És la part més estreta de l'illa, amb el mar de Tasmània a l'oest i l'oceà Pacífic a l'est.

Cape Reinga és per als maoris el lloc amb més connotació espiritual de tot Nova Zelanda. Quan moren, els seus esperits vénen fins aquí per emprendre el viatge de tornada a Hawaiki, la terra dels seus avantpassats. Primer descendeixen a l'inframón a través de les arrels del vell arbre *pohutukawa* que hi ha a la vora del penya-segat, naveguen sota l'aigua fins a les Illes dels Tres Reis i puguen fins al punt més alt de les illes per dir l'últim adéu i, per fi, tornar a l'origen i retrobar-se amb els seus. Així, assolixen el paradís.

Nosaltres també el vam assolir tenint el privilegi de contemplar aquest indret sense gairebé gent. Un petit camí porta fins al far, el punt més al nord de Nova Zelanda, amb la peculiaritat que també és el lloc on xoquen l'oceà Pacífic i el mar de Tasmània. Esperàvem un bon combat entre tots dos, com ens va prometre el Harnam, però aquell dia estaven calmats. De tota manera, sempre hi ha onades al punt exacte de trobada,

ja que les seves aigües es mouen en direcció contrària. Una bonica metàfora del món *pakeha* i el món maori? Per què no?

El far, completament aïllat i envoltat d'una natura que sembla verge entre dunes i platges espectaculars, transmet una sensació de soledat i força especials, difícils d'expressar amb paraules.

Tornàvem a la furgoneta assedegats, no es pot beure ni menjar al llarg del camí per respecte a la tradició maori, i vam topiar de front amb una colla de turistes que baixaven del bus amfibi que fa el paquet turístic combinat Ninety Mile Beach i Cape Reinga. La Ninety Mile Beach és una platja de dunes infinita al mar de Tasmània. Amb una extensió de 55 milles (88 quilòmetres) i no 90 com diu el seu nom, només es pot recórrer amb algun dels busos turístics o bé en 4x4, sota la teva pròpia responsabilitat en cas d'avaria o pujada de la marea. A més d'un se li han emportat el cotxe les onades.

Com que era diumenge, a la Gran Duna hi havia moltes famílies locals i turistes practicant *sandsurfing*, o sigui, surfjant a la sorra, cosa que no deixa de ser xocant. Sembla increïble que per molt que caminéssim sobre aquesta duna gegantina, no aconseguíssim veure el mar.

Encara dins dels límits de la reserva natural Te Pahi hi ha Rarawa Beach. Quan hi vam arribar, la platja era tan perfecta que semblava un decorat de pel·lícula: la llum del capvespre i les aigües del Pacífic en repòs absolut i tan transparents, que es confonien amb el cel, que era d'un blau cel impoll·ut, només esquitxat per uns núvols tan molsuts i perfectes que semblaven dibuixats. Una parella d'ostrers xerraires ens van fer tornar al món real, però continuàvem allà, amb els peus enfonsats a la sorra blanca i la mirada a l'horitzó.

Tot i oferir aquesta imatge paradisiaca, Rarawa Beach, llar d'ostrers i d'altres espècies d'aus, va veure perillar el seu ecosistema, tant per causes naturals com humanes. L'any 2009, una escola local, amb el suport del DOC va adoptar la platja i hi va realitzar un seguit d'activitats per restaurar-la, com replantar espècies de plantes autòctones. Rarawa Beach fou també portada de diaris el setembre del 2010, quan mitja dotzena de balenes pilot que havien quedat encallades a Spirits Bay van ser traslladades a aquesta platja per tornar-les a l'aigua i salvar-les. Desgraciadament, no és l'únic cas de balenes que s'encallen en platges i badies del país. Aquell cop només en van morir tres i la resta van sobreviure, però aquestes històries no sempre acaben bé.

WAIPOUA, EL GRAN BOSC DE KAURIS

L'olor de carn i verdures rostides a la cuina del càmping a primera hora del matí va despertar la nostra curiositat. Mentre ens preparàvem un discret esmorzar a base de te i torrades al més pur estil europeu continental, en Hemi devorava amb ritme constant un gran plat de vedella i verdures acompanyat de diverses llesques de pa amb mantega. Estava suant. Lògic, amb un esmorzar de forquilla i ganivet com aquell a ple estiu.

Però tot i les gotes de suor que relliscaven per la seva cara, es notava que aquest robust maori que devia rondar els cinquanta anys estava gaudint amb el menjar.

– Ho ha cuinat la meva dona en un *hangi* –pràcticament sense apartar la mirada del plat i mantenint el mateix ritme incessant entre cullerada i cullerada, en Hemi ens va explicar aquest mètode tradicional maori de cuinar aliments–. Es cava un forat a terra, s'encén un foc i es cobreix amb pedres volcàniques, que mantenen l'escalfor. Aleshores es col·loquen els aliments, carn, verdura, *kumara*, –una patata dolça semblant al moniato– el que vulguis, en cistells que es distribueixen damunt les pedres, es tapa tot amb fulles o draps, i es cobreix de terra. Es deixa durant diverses hores perquè es cuini lentament. I això és el *hangi*, un forn natural.

– Jo no podria menjar això per esmorzar –va deixar anar amb un somriure un mica impertinent un jove austríac que estava assegut al seu costat.

El Hemi no es va immutar.

– Aquest serà el nostre esmorzar, dinar i sopar durant tres dies. Hem vingut per feina i la meva dona ho va preparar a casa abans de venir.

El *hangi* és laboriós de preparar i requereix el seu temps, com tot el que es fa de manera natural i artesanal, per això avui dia només es prepara en ocasions especials per a molta gent, quan es reuneixen família i amics. Bé, o per omplir *tuppers* per a tota la setmana.

Ens vam quedar sols amb el Hemi a la cuina. Semblava reservat, gairebé no ens mirava quan parlava, però la conversa fluïa i no escatimava paraules en les seves opinions. A punt de visitar el Waipoua Kauri Forest, la nostra admiració per la natura, que ens semblava abundant i pura, xocava amb la nostàlgia i aflicció amb la que el Hemi veia el futur de la seva terra.

– Si ho veieu així ara, imagineu com era abans. La mà de l'home ha arribat massa lluny. Em preocupa realment com pot canviar el paisatge en els propers vint anys. Per com ha anat fins ara no puc ser gaire optimista –la seva dona va treure el cap per la porta de la cuina i li va assenyalar el rellotge amb gest apressant. Era hora de marxar. Es va afanyar a acabar-se el plat i va llençar a les escombraries les últimes llesques de pa. Nosaltres també vam recollir per anar a conèixer el déu dels boscos.

La carretera que creua el Waipoua Kauri Forest és estreta i està envoltada d'un frondós i humitbosc d'arbres altíssims que no deixa veure més enllà. Un plaer per als que gaudim conduint, però cal vigilar bé a cada revolt perquè no és gens estrany trobar-se falcons de gran envergadura enmig de la carretera cruspint-se un bon banquet de *possum* atropellat, una espècie de mostela importada d'Austràlia que constitueix una empipadora plaga a tot el país. Per als falcons, la presència d'un vehicle motoritzat no és motiu suficient per deixar anar la seva presa i allunyar-se; al contrari, es queden immòbils i desafiadors, obligant-nos a esquivar-los amb destresa.

Els diversos accessos al bosc estan senyalitzats i, per motius de protecció i conservació de la flora i fauna local, cal respectar en tot moment els camins marcats. Els neozelandesos són molt estrictes en aquest sentit i netejar-se la sola de les botes i caminar per les passarel·les de fusta són dos requisits ineludibles. És comprensible. Mirant enrere en la història de Nova Zelanda ens vam conscienciar de la destrucció causada per l'ésser humà, principalment pels primers europeus, que no van dubtar ni un segon a arrasar boscos sencers de *kauri*, un arbre endèmic de l'Illa Nord, les dimensions del qual ens recorden les famoses sequoies nord-americanes i, per què no,

els *ents* de la trilogia *El Senyor dels Anells*. La seva fusta era ideal per a les mitjanes de les embarcacions i la seva resina molt útil per fabricar vernissos. Lamentablement, en poc més d'un segle, l'acció humana va destruir un 65% dels boscos. Abans que homes i dones arribessin a aquestes illes, el 85% del territori era bosc. Els maoris ja van començar a cremar algunes extensions per fer jardins i deixar reposar les collites, però l'arribada dels primers europeus fou devastadora: van reduir la superfície boscosa a un 55% per construir granges i crear zones de pastura per a les ovelles. El bosc de Waipoua es va salvar perquè es troba en un lloc més remot i, convertit en santuari des de 1952 després de molta polèmica, és actualment el bosc més gran de *kauris* de l'Illa Nord, on l'abundant pluja i un clima temperat n'afavoreixen el creixement.

Només havíem caminat uns pocs metres des de l'aparcament on havíem deixat la *campervan* i ja vam ensopegar amb Tane Mahuta, el déu maori dels boscos. De fet, el van trobar i identificar l'any 1920, quan construïen la carretera que travessa el bosc. Tot i els seus 51 metres d'alçada i quasi 14 metres de diàmetre, és fàcil passar-ne de llarg, ja que està envoltat de moltíssims arbres i vegetació que fan que passi desapercebut en un primer moment. Però quan l'observes amb una mica de perspectiva, t'adones de la seva majestuositat, guanyada al llarg dels seus més de 1.200 anys de vida, i de la dificultat de capturar-lo sencer en una fotografia. Ens vam sentir com petits i insignificants *hobbits* al seu costat. Tane Mahuta, fill del pare Cel i la mare Terra, és el responsable de la vida, ja que va aconseguir separar els seus pares de la seva abraçada eterna, en la qual regnava la foscor, perquè cadascú ocupés el lloc que li corresponia i entrés així la llum i la vida. Així expliquen el mite de la creació els maoris.

Un altre camí porta fins al *kauri* més vell de tot Nova Zelanda i també el de més gran diàmetre, amb una mica més de 16 metres. Caldrien unes deu persones amb els braços oberts per rodejar sencer Te Matua Ngahere, el pare del bosc. Els arbres que l'envolten semblen simples herbes al costat d'un gegant.

Aquest és un indret clau per endinsar-se en la mitologia maori i el seu vincle amb la terra, però també per comprendre les paraules del Hemi i imaginar-nos com havia de ser la regió del nord quan els boscos de *kauris* mil·lenaris, *rimu* –pins vermells– i *northern rata* –arbre rata del nord–, arribaven fins al mar. Llavors també era habitual que els troncs de diversos *kauris* creixessin molt junts des de la base i creessin formes curioses com la de les Four Sisters, quatre elegants *kauris* tan enganxats que en semblen un de sol. Ara, només alguns viatgers venim fins aquí per admirar la força i resistència d'una natura que s'està veient superada per l'acció humana.

Era un dia per a la reflexió, teníem per davant més de 400 quilòmetres fins a arribar a Coromandel i només sortir dels límits del bosc, una pintada a la paret d'una fàbrica de fusta deia "Aotearoa is for sale" (Nova Zelanda està en venda).

L&P I HOBBITS

Es va aixecar un dia de platja fantàstic i estàvem al lloc ideal: Cathedral Cove. Un sender de costa que transcorre per penya-segats amb vistes a les illes i l'oceà porta fins a aquesta espectacular roca que separa dues platges. La combinació d'erupció volcànica i erosió va crear aquest túnel natural de gran alçària i amb forma d'arc gòtic. Realment, l'interior fa honor al seu nom. Vam creuar la catedral aprofitant la marea baixa i ens vam acostar a Hoho Rock, una gran roca blanca que s'erigeix enmig de la platja com un monòlit.

Per venir aquí cal fer cas a les guies turístiques i matinar. A poc a poc s'anava omplint d'estiuejants i turistes que volien un record en una de les icones de la Península de Coromandel, cèlebre entre els més joves perquè s'hi va rodar una escena de la pel·lícula *Les Cròniques de Nàrnia: El Príncep Caspian*. També anaven arribant grups de caiacs disposats a ocupar la platja, així que després d'un rapidíssim bany a les aigües glaçades del Pacífic, vam marxar a explorar antigues mines d'or i quars que semblen autèntics decorats de pel·lícula.

De camí, en passar per Paeroa, la parada era obligada. Durant l'auge de la febre de l'or, es va convertir en un important port fluvial per a la indústria minera, però el nostre interès en aquest petit poble era més mundà. Aquí va sorgir el refresc nacional L&P i el seu ocurrent eslògan "World famous in New Zealand" (Mundialment famós a Nova Zelanda). Lemon and Paeroa o Paeroa and Lemon, com era inicialment, és un refresc semblant a la gasosa, amb sabor de llimona i força dolç. Tot i que avui dia és un refresc artificial més, propietat, com no, de Coca-Cola, el seu origen és més natural i casual. L'any 1904 ja es parlava d'una font d'aigua mineral molt saborosa en el que es coneix com *Junction*, la confluència dels rius Ohinemuri i Waihou. L'aigua era efervescent i contenia bicarbonat magnèsic natural, així que aviat es va convertir en l'aigua que es bevia a totes les cases de la zona i que, a més, era beneficiosa per a alguns mals. Poc després, algú va tenir l'ocurrència d'afegir-li un bocí de llimona, i en va millorar encara més el sabor. Els terrenys on es trobava la font van anar passant d'un propietari a un altre fins que l'any 1910 es va fundar la companyia Paeroa Natural Mineral Water Company per comercialitzar l'aigua, que es venia fins i tot a Auckland. L'empresa va anar creixent i exportant també a Austràlia, i canviant d'amos, fins a arribar a mans de la neozelandesa Schweppes Limited al voltant de 1970. I com tot el que té èxit, Schweppes Limited fou absorbida per Coca-Cola als anys 80. Però tot i coneixent la història, que sempre es repeteix, vam gaudir de la L&P al seu lloc de naixement i durant la resta del viatge.

En arribar a Karangahake Gorge, vam sentir com si reculéssim en el temps fins a finals del segle XIX, quan Coromandel vivia la seva època daurada. Hi va arribar a haver 70 mines d'or que extreien una quantitat equivalent a un milió de lliures per any. De l'or es va passar al quars i així fins que es va esgotar el 1950. Després d'un període de retrocés industrial i productiu, durant el qual Coromandel va esdevenir terra de pastura de vaques, la seva proximitat a Auckland, el bon clima i les seves boniques platges, van revalorar la península fins a convertir-la en zona d'estiueig.

Ponts penjants, túnels, vagonetes i edificis en ruïnes envoltats d'una densa i fantasmagòrica vegetació són l'escenari de diverses rutes a peu i en bicicleta per l'antic complex miner de Karangahake, situat en una espectacular gorja sobre el riu Ohinemuri. Com que ja era tard, vam optar per la versió curta, una volta circular que segueix els rails que s'endinsen pels túnels, on el senzill frontal que dúiem no

il·luminava prou. El silenci i la quietud del lloc ens van intimidar una mica. No havíem vist ningú i havíem llegit en els panells informatius que alguns camins estaven tancats. Estava clar que no serviríem com a miners. De nou a l'exterior, vam respirar profundament i vam tornar enganxats a la paret de la gorja alguns metres per sobre del riu, que també té la seva història. Ohinemuri significa “Aigües ploroses de Hinemuri”, que era la filla petita del cap de la tribu maori que habitava aquesta zona. S'explica que les llàgrimes que va vessar per no poder casar-se fins que ho fessin les seves dues germanes grans van originar el riu.

Llegendes i drames amb ecos de tragèdia grega, rius que creixen súbitament, boscos que semblen encantats, llocs abandonats que podrien haver estat sets de rodatge... tot adquiria un aire cinematogràfic, cosa que ens recordava que a mitjanit s'estrenava *El Hobbit* a Nova Zelanda. Com que no ens havien convidat a trepitjar la catifa vermella del cinema The Embassy, a Wellington, almenys ens prendríem unes cerveses a la Taverna del Drac Verd a La Comarca.

Ens vam llevar amb l'emoció de dos nens petits conscients que anàvem a visitar La Comarca i a veure la casa del Bilbo Saquet. Matamata és al mapa turístic neozelandès des que s'hi va rodar *El Senyor dels Anells*, fins i tot l'oficina de turisme imita una casa de hobbit. Els terrenys d'una granja d'ovelles propera es van convertir en La Comarca o Hobbiton, així es diu aquesta atracció per a turistes i *freaks* de la saga.

– La Comarca fou una de les localitzacions més difícils de trobar per a la pel·lícula. La negociació entre l'equip de Peter Jackson i els propietaris d'Alexander Sheep Farm va durar vuit mesos i després es va trigar dos anys a construir la vila *hobbit* –ens va explicar la conductora de l'autobús que ens va apropar fins a l'entrada–. Aquests terrenys ja tenien el turó i alguns pujols, el llac i un gran arbre, i no hi havia cap estructura construïda per l'home, així que era el lloc ideal per ubicar La Comarca. Tot i així, van treballar durant nou mesos per instal·lar els forats *hobbits* i van esperar un any i mig que la vegetació estigués a punt; tot havia d'estar verd i florit.

Per fi vam baixar del bus i vam divisar totes les casetes repartides pel turó, amb les seves tanques i portes d'entrada, que ens arribaven a la cintura.

– Els materials de construcció de les cases són reals, bàsicament fusta i vidre –va explicar el Kieran, el guia que ens va acompanyar durant el recorregut a peu–. Tots els exteriors de la trilogia *El Senyor dels Anells* i, més recentment, *El Hobbit*, s'han rodat aquí, però els interiors es van rodar en estudi a Wellington. Així que les cases per dins, en realitat, estan buides.

–Ooohhh! –es van lamentar mig rient alguns del grup. Just quan semblava que algun *hobbit* havia de sortir de casa per saludar-nos. No falta cap detall: les bústies personalitzades segons la professió del *hobbit* en qüestió, les flors, la roba estesa...

Entre foto i foto, vam avançar pel camí que porta fins al cim, on es troba Saquet Tancat, la casa de Bilbo Saquet. Semblava que l'estàvem veient, assegut al banc, fumant la seva pipa i xerrant amb el Gandalf. Tot està idèntic a les pel·lícules i el Kieran es va encarregar de recordar-nos les escenes més mítiques, sense desvetllar res gaire clau d'*El Hobbit*, esclar, perquè la majoria encara no l'havíem vist.

– L'arbre que hi ha just damunt de Saquet Tancat és fals. És una reproducció exacta de l'original, que va morir. Ningú ho diria, oi?

Vam baixar cap al llac i l'arbre de les festes, vam creuar el pont deixant el molí enrere i vam entrar a la Taverna del Drac Verd, on el Frodo, el Sam, el Merry i el Pipín s'emborratxaven i el Sam sospirava per la seva estimada Rosita. La taverna funciona com un bar i el *tour* guiats inclou una cervesa o refresc com a colofó final. Què menys tenint en compte el preu de l'entrada. Ens va entrar gana i vam preferir esperar a menjar a la nostra *campervan*, que per la mida bé podria ser un forat *hobbit*.

UNA FAMÍLIA CATALANOMAORI A MOUNT MAUNGANUI

Mauao era un turó sense nom que va patir el desdeny amorós de la bella muntanya Puwhenua. Una nit va suplicar a les criatures del bosc que l'enfonsessin al mar per acabar amb la seva miserable existència. Lentament van apropar el turó a l'oceà, creant així un canal des de la ciutat de Tauranga fins al Pacífic, però abans d'enfonsar-lo a les seves aigües van començar a despuntar els primers rajos de sol i el turó es va quedar clavat on ara es troba. Aleshores va rebre el nom d'"enxampat per l'alba" i aquest con de volcà extingit que s'eleva poc més de 200 metres per sobre del nivell del mar es va convertir en l'entrada al port de Tauranga.

Un dels enclavaments més populars de Tauranga és Mount Maunganui, un poble amb molt de turisme local en zona de platja, el primer on vam veure alguns blocs d'apartaments a primera línia de mar. Tot i així, les vistes de la platja des de Mount Mauao (nom original maori) són precioses, amb *pohutukawas* completament florits quasi tocant la sorra i ovelles, conills i faisans que hi viuen. A la platja davant del turó ens esperaven la Mireia i el seu fill gran, el Maui, de 5 anys, que amb el seu nom fa honor a les seves arrels maoris paternes. Amb ells vam passejar per Mauao i vam conèixer la seva història i la d'aquest lloc.

– Vaig venir per primer cop a Nova Zelanda l'any 2001. Vaig estar viatjant uns mesos i vaig conèixer el Roy, que era monitor d'esports d'aventura. Quan vaig tornar a Barcelona ell va decidir anar també a viure allà. Hem viscut sempre a Barcelona, fins que fa vuit mesos, a causa de la crisi financera i la manca de feina, vam decidir traslladar-nos aquí amb els nostres dos fills, el Maui i l'Eloi, que encara és un bebè – El to de la Mireia era agredolç. Estava contenta a Nova Zelanda, els seus fills s'havien adaptat molt bé al país i eren feliços, però aquestes dates properes al Nadal es feien especialment dures tan lluny de la família, sobretot quan saps que és a llarg termini, per no dir per sempre.

– El futur a Nova Zelanda és més prometedor. La qualitat de vida és molt més alta i hi ha ajuts per a l'atur i per a les famílies amb fills. Són pocs i cuiden la seva gent.

El Maui corria, saltava amunt i avall, es va descalçar per remullar els peus a la platja. Estava a punt de començar unes merescudes vacances d'estiu.

– Aquest ha estat el seu primer curs a l'escola neozelandesa i la seva adaptació ha estat molt ràpida. A més, ha fet quasi un any i mig seguit d'escola sense vacances

perquè amb la diferència d'hemisferi, quan vam venir aquí acabava de començar el curs –ens va explicar la Mireia mentre fèiem la ruta circular per Mount Mauao–. A Nova Zelanda, l'escolarització comença als cinc anys i el sistema educatiu és més participatiu, els pares s'impliquen més.

– Maui, recordes què em deies quan vas començar a anar a l'escola? Et va sorprendre que els altres nens anessin descalços a l'escola, oi? A Nova Zelanda és molt normal, la gent va descalça pel carrer, al supermercat, on sigui.

No vam parar de creuar-nos kiwis corrent o amb bicicleta. La Mireia ens va confirmar que són tots molt esportistes i que fan molta vida a l'aire lliure. És habitual veure gent practicant esport a qualsevol ciutat i, en general, també vesteixen amb un estil més informal, cosa que ja vam comprovar a Auckland. No és d'estranyar que el *jogging* sigui un dels invents de Nova Zelanda.

La vitalitat que desprèn el lloc i la seva proximitat al mar el converteixen en un escenari quasi idíl·lic.

– L'any 2011 hi va haver una tragèdia ecològica a Mount Maunganui. Un accident d'un petrolier va embrutar les aigües del Pacífic. Tot i que ho van netejar a fons, de tant en tant encara es troben restes del desastre a la platja. I això no és tot. Des que vivim aquí, ja he sentit un parell de cops l'alerta de tsunami, aquí més val estar preparat.

La Mireia estava encantada de poder parlar català i recuperar així un bocinet de la seva llar i cultura. Ens va sorprendre descobrir que hi ha més matrimonis mixtos català-neozelandès en aquesta petita localitat. Alguns d'ells porten els seus fills a la mateixa escola on va el Maui i així es van conèixer amb la Mireia.

Eren gairebé les sis de la tarda, hora de veure les notícies i sopar, així que la Mireia ens va portar a casa, o millor dit, a casa de la seva sogra. Estava en un barri residencial, molt tranquil, i només arribar el Roy ens va convidar a asseure'ns al banc de fusta que acabava de construir. Realment, els kiwis són molt manetes. El petit Eloi es va llançar als braços de la Mireia i es va mostrar sorprès que parléssim català com la seva mare. Els quatre formaven una bella estampa familiar i els nens exhibien la combinació perfecta de trets rossos i dolços de la mare amb els morens i forts del pare. La Susan, la mare del Roy, també va sortir de casa per saludar-nos i, tot i que semblava reservada, el fet de compartir el mateix nom fou un bon inici per trencar el gel. Alta i prima, de pell fosca, amb una melena grisosa que portava recollida en una cua i ulleres de sol, la Susan ens va guiar pel garatge fins la porta del darrere que donava directa a la cuina-menjador, la que utilitzaven normalment. Ens vam descalçar per entrar.

– Aquesta casa pertany a la meua família des dels anys 60. Jo vaig néixer en aquesta zona, després vaig marxar a estudiar a Auckland i hi vaig viure fins que fa uns vint-i-cinc anys la meua mare va caure malalta i vaig tornar a casa per fer-me'n càrrec. Ara ja fa temps que visc aquí sola, però sempre tinc visites, i des de fa uns mesos també hi són ells –referint-se al Roy, la Mireia i els nens.

La Mireia preparava el sopar, el Roy jugava amb els nens i nosaltres xerràvem amb la Susan mentre paràvem la taula. Teníem un munt de preguntes per fer-li sobre la cultura maori, la història i la situació actual. Vam parlar del nostre viatge, li va sorprendre que haguéssim anat fins a Cape Reinga, l'extrem nord de l'illa, i es va interessar per com és viatjar amb una *campervan*. De fet, ens va convidar que l'aparquéssim just a l'entrada del garatge per passar allí la nit, així que li vam ensenyar

com era per dins. Al Maui i l'Eloi els va encantar la mini-casa sobre rodes i no van parar de saltar damunt del sofà-llit. El Roy es va fixar en els detalls, en els petits armaris i tauletes plegables, el dipòsit d'aigua i els fogons, en com en un espai tan diminut s'aprofita cada mil·límetre.

El sopar discorria molt animat i semblava que el vi blanc començava a fer efecte, ja que la conversa i els riures anaven *in crescendo*. Inevitablement vam acabar parlant del Tractat de Waitangi i de com la versió anglesa de la història és la que es coneix majoritàriament.

– Waitangi va servir per expropiar la terra als maoris –va sentenciar la Susan–. Un cop, parlant d'aquest tema amb una veïna *pakeha*, jo li vaig dir que era com si algú entrés a casa seva i decidís fer-la fora i quedar-se-la. La dona em va dir que no era el mateix, però jo crec que és una bona metàfora del que va passar –És evident que encara queda molt per resoldre i que, d'alguna manera, el conflicte continua latent. El 1860 gairebé tota l'Illa Nord, exceptuant l'àrea d'Auckland i la zona sud fins a Wellington, i tota l'Illa Sud eren territori maori. El 1939, només vuitanta anys després, les terres maori a l'Illa Nord van quedar reduïdes a l'East Coast i els voltants de Rotorua, i a l'Illa Sud, on l'expropiació encara fou més escandalosa i dramàtica, únicament queda Stewart Island.

– Els maoris tenim una relació molt especial amb la terra. Creiem que tots tenim dret a ella i no es pot quantificar en base a un benefici econòmic. Abans, sense necessitat de posar tanques, tots sabíem perfectament de qui era cada territori, els límits els marcaven les muntanyes i els rius. En canvi, els *pakeha* van expropiar els maoris i van destruir els boscos –la Susan ens va posar com a exemple el General Duncan Alexander Cameron, un oficial de l'Armada Britànica que va lluitar a les Guerres de Nova Zelanda. Només arribar a l'Illa Nord l'any 1863, el General Cameron va liderar la invasió de Waikato i va frenar així els *Kingites*. Així anomenaven les tribus que formaven el *Kingitanga* o *King Movement* (Moviment del Rei) per evitar l'expropiació de les seves terres en benefici dels *pakeha*, que volien apoderar-se dels millors camps de l'Illa Nord, en mans maoris. L'epicentre del *King Movement* es trobava a Waikato, una regió amb parcel·les de terra aïllades i susceptibles de ser conreades, just al sud d'Auckland, en aquell moment la capital del país. A més, els *Kingites* insistien a independitzar-se de la Corona Britànica i rebutjaven el Tractat de Waitangi. Davant l'amenaça d'un moviment independentista, que desafiava massa la Corona Britànica, el General Cameron i les seves tropes van arribar des d'Anglaterra per restablir l'ordre. Actualment, la regió Northland–Auckland–Waikato segueix sent majoritàriament maori, amb un total del 40% de la població.

Ara, tot i les desigualtats latents, fa temps que no hi ha reivindicacions ni mobilitzacions com les d'abans. En temps més recents, una de les mobilitzacions socials més intenses que es recorden fou el 1981 i no té res a veure amb la història neozelandesa. Fou en ple Apartheid, durant la gira dels Springboks, la Selecció de Rugbi de Sud-Àfrica, per Nova Zelanda. Per raons polítiques, els kiwis s'oposaven a la gira i van intentar boicotejar-la, cosa que va provocar força disturbis i enfrontaments entre els manifestants i la policia.

– El rugbi és l'esport nacional, tots en sabem, de rugbi. La meua mare n'és una experta –el Roy va fer riure la Susan i la conversa va derivar cap a temes menys polítics i més amens–. El futbol, en canvi, fins fa molt poc es veia com un “esport de

noies” –va dir divertit, mentre ens picava l’ullet–. Els All Blacks són l’orgull nacional i si alguna cosa ens molesta és que els rivals no respectin *lahaka*, com va passar fa poc a Anglaterra o Gall·es. Fins i tot un nen de només cinc anys sap fer la *haka*, el Maui la fa!

– Sí, és veritat, però el Maui és molt bo jugant a futbol i l’any vinent comença en un equip local que s’ha interessat per ell–va comentar orgullosa la Mireia.

El Maui i l’Eloi no aguantaven més temps asseguts a taula, feia ja una estona que havíem acabat, però seguíem embrancats amb la sobretaula i el vi, al més pur estil català. La Susan va vèncer del tot la seva aparent tímidesa i estava encantada de tenir un públic atent a qui explicar, sense embuts, anècdotes i curiositats de la seva cultura, que porta al seu cor i de la qual se sent molt orgullosa. És una dona amb caràcter i amb les idees molt clares, amb una mentalitat tradicional i moderna alhora, adaptada a l’occidentalisme i als nous temps, però sense perdre de vista la història i reivindicant els seus orígens i tradicions. Això sí, ens va sorprendre que no parlés maori amb el Roy, mai ho havia fet, a casa sempre havien parlat anglès i això és més habitual del que creïem en moltes famílies maoris. Durant molt de temps, l’estat es va encarregar de fomentar el prestigi de l’anglès en l’àmbit social, administratiu i acadèmic intentant imposar el model cultural *pakeha* a la població maori i relegant el *Te reo*, l’idioma maori, a un ús domèstic i minoritari en el qual els mateixos parlants acabaven percebent el seu idioma coma inferior. De fet, l’idioma va assolir l’estatus d’oficial el 1987, època en què hi va haver un ressorgiment de la identitat i de la llengua maoris. Però en els darrers anys s’estima que menys d’un 25% de la població maori és capaç de parlar-lo i la majoria sobrepassa els seixanta-cinc anys d’edat.

– Hi ha escoles on l’ensenyament és únicament en maori. Es va començar als anys 80 amb els *Kōhanga Reo* (jardins d’infància, fins als sis anys d’edat) i, a partir de l’èxit inicial i de la gran acceptació que van tenir, es va estendre a les *Te Kura Kaupapa* (escoles de primària) i als *Wharekura* o *College* (instituts). Tot i que ara estan en declivi. S’està intentant que els joves recuperin algunes tradicions, com la talla de fusta. A Hastings, per exemple, hi ha *college* maoris molt tradicionals – Hastings és la ciutat més gran de Hawke’s Bay, cap al sud-est d’on ens trobàvem.

Vam aprofitar l’ocasió perquè ens recomanessin llocs on tastar un bon *hangi* i veure artesanía maori. La resposta fou unànime: Rotorua. Tot i ser molt turístic hi ha alguns llocs amb molt bona reputació i als quals ells mateixos havien anat; semblava que en d’altres zones eren difícils de trobar.

S’havia fet tard i el cansament ens va vèncer a tots, així que encara una mica alegres, vam anar a dormir. Sort que a només quatre passes de la porta del darrere hi havia la nostra *campervan*.

El dia es va llevar ennuvolat. El Roy havia sortit per portar els nens a l’escola, però la Susan i la Mireia estaven a la cuina i ens van acompanyar durant l’esmorzar, que vam assaborir amb calma. Ens van descobrir la *mānuka honey*, una mel que s’extreu del nèctar de l’arbre *mānuka* –els anglesos l’anomenaven arbre del te perquè utilitzaven les seves flors per fer infusions– i que és típica de Nova Zelanda i Austràlia. El seu sabor és massa fort per a nosaltres, però també s’utilitza com a medicina natural.

– La *mānuka* és beneficiosa per a problemes estomacals, cremades i úlceres a la pell. Els maoris coneixem molt bé la natura i sabem aprofitar els recursos que ens

ofereix amb ús medicinal, tant que algunes farmacèutiques ens han intentat copiar remeis i fórmules—ens explica la Susan, que també es va interessar per quina seria la següent destinació a la nostra ruta i on passaríem el Nadal. Només faltaven deu dies, el temps just per acabar de recórrer l’Illa Nord, ja que la reserva del ferri per creuar a l’ Illa Sud era el 24 de desembre. Que diferent seria passar el Nadal amb màniga curta i amb el sol ponent-se a les deu de la nit!

– A Tauranga hi ha un suburbi que es diu Bethlehem i molts kiwis envien des d’allà les postals nadalenques perquè arribi amb el mata-segells de Bethlehem.

– Sí, és veritat, és com la tradició a Catalunya de comprar la loteria de Nadal a La Bruixa d’Or de Sort –va dir la Mireia.

El Roy ja havia tornat i era hora de continuar el nostre viatge. Ens feia una mica de pena acomiadar-nos i ens hauria agradat quedar-nos alguns dies més amb ells, però encara ens quedava molt per recórrer a l’Illa Nord. El que era clar és que marxàvem amb un fantàstic record. La Mireia i la seva família ens van fer sentir com a casa, van compartir molt amablement un bocinet de la seva vida amb nosaltres i ens van permetre conèixer la seva cultura i el seu país, a més de demostrar-nos que existeix una connexió catalanomaori. Ens encantaria tornar-nos a trobar, ja sigui a Barcelona o altre cop a Aotearoa.

ROTORUA, UN ESPECTACLE TURÍSTIC

La carretera SH36 ens va dur de Mount Maunganui a Rotorua, el centre turístic més gran de promoció i exhibició de l’art i la cultura maori. Sab íem que jahi érem a prop per la forta olord’ous podrits. És el sofre que emana dels guèisers, les fumaroles i els pantans. Ens preguntàvem com devia ser viure a diari amb aquesta olor tan desagradable, però la veritat és que un parell d’hores més tard ja l’havíem integrat al nostre repertori olfactiv i ni la notàvem. Rotorua es va construir durant la dècada de 1880 ja com a ciutat turística per allotjar els europeus que venien a gaudir de la zona geotermal. L’arribada del ferrocarril a finals del segle XIX va incentivar encara més el turisme i va augmentar considerablement la població. El 2013, els carrers de Rotorua eren fileres d’hotels, apartaments, càmpings, restaurants i botigues de souvenirs tallats en fusta i jade verd. No és gens estrany que aquí s’obrís la primera oficina de turisme de tot el món.

Als afores de Rotorua hi ha les diferents reserves geotermals i els spa, a més de les recreacions de poblats maoris. D’entre l’enorme oferta, tota de pagament, i seguint els consells de la Mireia, el Roy i la Susan, vam decidir visitar la Tamaki Maori Village i recórrer Wai-O-Tapu. Una mica escèptics pel fet d’anar a un espectacle organitzat i tan turístic, vam aparcar la *campervan* al càmping i vam pujar a l’autobús que ens portaria a Tamaki Village. El show va començar liderat pel conductor, un dels Tamaki Brothers.

– Quan arribem a Tamaki Village, la tribu local ens rebrà amb la seva cerimònia de benvinguda abans de deixar-nos entrar al seu *pā* –poblat maori fortificat–. Després

de desafiar-nos amb una dansa guerrera, el cap de la tribu local deixarà al terra una fulla de *ponga* –*silver fern* o falguera platejada, emblemàtica de Nova Zelanda– i si el cap de la tribu estrangera la recull significa que ve en so de pau i la seva tribu és benvinguda. Així que... hem d'escollir un líder. Algun voluntari?

D'entre els candidats anglesos, japonesos, alemanys i holandesos, el conductor es va fixar en el Jordi, el paper del qual a l'espectacle seria més actiu del que s'imaginava, però no estava sol, tenia el suport d'altres líders procedents d'altres autobusos. En silenci, com a senyal de respecte, els flashos de les càmeres de fotos i vídeo van començar a disparar quan una dona maori va començar a cantar des de dalt de la fortalesa i, moments després, van embogir intentant capturar els moviments corporals i l'expressió facial dels guerrers maoris, fornits i completament tatuats, que representaven la *haka* davant nostre. En acabar, va regnar novament el silenci, el cap local va deixar la representativa fulla de falguera platejada a terra tot esperant la reacció del líder forà. El Jordi la va recollir, en senyal d'amistat, i un *hongi* final entre tots dos confirmava que érem benvinguts. El *hongi* és una salutació maori que encara es practica i que consisteix a xocar el nas de l'un contra el de l'altre dues vegades mentre la mà esquerra es posa sobre l'espatlla dreta de l'altre.

El poblat està dins d'un espès i humit bosc on es mostren diferents activitats i tasques que homes, dones i nens desenvolupaven en el seu dia a dia: confecció de cistells i artesanía amb fulles de *haerereke*, un tipus de lli natural neozelandès, una dansa de dones amb una antiga arma femenina que es va convertir en instrument musical, jocs d'agilitat i d'entrenament guerrer. En alguns casos es demana la col·laboració dels líders de les tribus convidades, que també s'asseuen en un lloc privilegiat per gaudir d'una demostració de cant i dansa maoris, on no hi pot faltar la cançó d'amor de Hinemoa i Tutanekai, *Pokarekare Ana*, la més gran història d'amor del poble maori interpretada per una dolça i melòdica veu femenina. Hinemoa i Tutanekai eren dos joves de diferents tribus i diferent llinatge i, tot i que ambdues tribus tenien bones relacions, no consentien el seu festeig. Cada nit, Tutanekai tocava la flauta per a Hinemoa, que escoltava la seva amorosa melodia i plorava pel seu amor des del seu poblat a l'altra riba del llac. Una nit Hinemoa no podia aguantar més, es va llançar a l'aigua i va nedar fins a arribar al poblat de Tutanekai. En arribar, esgotada per l'esforç, es va amagar darrere d'una roca i va veure el servent del seu estimat omplint una gerra d'aigua per a ell. Sense deixar-se veure, va trencar la gerra en repetides ocasions, fins que Tutanekai va decidir anar ell personalment a buscar aigua i va trobar Hinemoa. Van passar la nit junts i l'endemà, quan les seves famílies i els caps d'ambdues tribus els van veure abraçats junts, no van tenir més remei que acceptar la seva relació.

L'espectacle de Tamaki Maori Village està cuidat i ple de referències a la història d'aquest jove país i a la forma de viduals antics poblats maoris. A més, és una bona ocasió per veure i conèixer una part de la cultura maori que ja només existeix com a representació del que fou. I encara quedava la millor part: un deliciós sopar a base de pollastre, carn, *kumara* o patata dolça i verdures cuinades durant quatre hores en un tradicional *hangi*, el forn sota terra, rematat amb les postres típiques, la Pavlova, un pastís de merenga cobert amb crema batuda i fruita fresca, tradicionalment amb kiwis. Austràlia i Nova Zelanda es disputen la invenció d'aquestes postres, tot i que sembla

que els neozelandesos el van crear en honor a la ballarina russa Anna Pavlova quan va visitar el país durant una gira l'any 1926.

De tornada al càmping, un relaxant bany a les piscines termals sota un màgic cel estrellat. Una nit de luxe.

L'endemà, a Wai-O-Tapu, el país de les meravelles geotermals, vam recordar Freddie Mercury amb el seu "l'espectacle ha de continuar". Aquí hi ha el guèiser Lady Knox que sempre entra en erupció a les 10:15 hores del matí. Una regularitat admirable si no fos perquè un guia del centre de visitants és l'encarregat de provocar aquesta erupció en abocar-hi pastilles de detergent ecològic, mentre explica a l'heterogeni auditori la història i el funcionament d'aquest guèiser programat. I tot i així es queda curt al costat de l'espectacularitat dels guèisers del Parc Nacional de Yellowstone als Estats Units. L'excursió circular completa de 3,5 quilòmetres pels volcans i les bombollejants piscines d'aigua calenta i de iode de Wai-O-Tapu sí que és un plaer. Seguint les indicacions i sense sortir de les passarel·les de fusta per risc de sortir-ne escaldat, cadascú recorre aquest paratge d'activitat geotèrmica al seu ritme. Els rajos del sol intensifiquen els variats i llampants colors de les piscines, des del groc quasi fosforescent de The Devil's Bath (Bany del Diable) o el groc or de la Champagne's Pool (Piscina de xampany) fins tota la gamma de verds, ocres i taronges de l'Artist's Palet (Paleta de l'artista).

No podem negar que Rotorua té molts atractius turístics i naturals, però n'hi ha un que malauradament ja només és en quadres, fotografies i llibres: les Terrasses Roses i Blanques. Formades a partir d'aigües geotermals amb un alt contingut d'àcid silícic i clorur sòdic procedent de dos gran guèisers. A una distància de 800 metres entre elles, les Terrasses Blanques descendien quaranta metres fins a la riba nord del llac Rotomahana i el seu color blanc era fruit de la decoloració provocada pels rajos del sol, mentre que les Terrasses Roses, situades a la part baixa del llac, quedaven més protegides de la llum i van mantenir el seu to rosat. Però l'any 1886, el volcà actiu Tarawera va entrar en erupció. La lava que va expulsar amb força va crear un congost de disset quilòmetres de llarg, va arrasar ciutats i poblats maoris, va causar més de cent morts i va arribar fins al llac Rotomahana. Les Terrasses Roses i Blanques van desaparèixer sota un cràter de 100 metres de profunditat.

Sophia Hinerangi, coneguda com "Guia Sophia", era la principal guia turística de les Terrasses Roses i Blanques del llac Rotomahana i es va convertir en la seva heroïna després de la catàstrofe. Expliquen que onze dies abans de l'erupció, la Sophia estava visitant la zona amb un grup de turistes quan de sobte el nivell de l'aigua del llac Rotomahana va baixar i va tornar a créixer acompanyat d'un esgarrifós sanglot. Llavors una *waka* fantasmagòrica va sorgir de les aigües. Hi havia tretze tripulants i tots tenien cap de gos. La canoa es va tornar a enfonsar i va desaparèixer. Un *tohunga* –sacerdot maori– de la tribu Tuhourangi ho va interpretar com una advertència davant la falta de respecte cap als valors ancestrals per haver convertit les terrasses en atracció turística. La Sophia mateixa s'ho va prendre com un presagi que els seus dies com a guia a Rotomahana s'acabaven. La nit de l'erupció, el 10 de juny de 1886, la Sophia va salvar seixanta persones d'una mort segura refugiant-los a casa seva, una de les poques construccions que es va mantenir dempeus durant la catàstrofe. Ella va continuar la seva tasca com a guia a Whakarewarewa i va animar moltes dones locals

a convertir-se en guies turístiques i així contribuir a establir aquesta activitat com a feina remunerada entre les dones tuhourangi.

El fenomen natural més semblant a aquestes extingides terrasses es troba al Parc Nacional de Yellowstone (Estats Units) i a Pamukkale (Turquia), allí l'afany d'explotació turística va estar també a punt de destruir aquest restaurat Patrimoni de la Humanitat.

Després de passar vint-i-quatre hores en un dels llocs més turístics de tot Nova Zelanda, ens venia de gust seguir coneixent l'art i la cultura maori a un altre ritme i amb menys gent. Vam recordar la Vicki Jayne i ens vam posar en marxa cap a l'East Coast (Costa Est).

KIA ORA, EAST COAST

Opotiki, la ciutat on comença la ruta per l'East Coast maori, ens va rebre amb totes les botigues tancades i els carrers deserts. Eren les set de la tarda d'un divendres i només se sentien algunes veus i rialles d'un dels pubs del carrer principal, eren un grup d'homes maoris que xerraven i bevien cerveses animadament.

Un nen maori va creuar el carrer muntant a cavall sense sella, com els genets experts. Seguíem a Nova Zelanda o havíem fet un viatge en l'espai i el temps fins a un poble de l'oest americà? En passar per davant del cinema vam entendre per què no hi havia ningú al carrer. Acabava de començar una sessió d'*El Hobbit*, podia ser que aquest fos el motiu de tanta quietud. Vam acampar tot esperant que l'endemà estigués tot més animat.

El dissabte Opotiki es va despertar més alegre. En una de les botigues d'artesanía maori vam iniciar una conversa amb la propietària, una dona d'uns cinquanta anys amb el mentó tatuat.

– Ja ningú viu únicament de la talla de fusta. La majoria d'artesans ho fan en el seu temps lliure o com a complement de la seva ocupació principal perquè no dona prou per guanyar-se la vida.

Una verdadera llàstima. Aleshores, una amiga seva, amb un tatuatge semblant va entrar a la botiga. No vam poder reprimir la nostra curiositat.

– El *moko* –referint-se als tatuatges– acostuma a identificar la tribu a la qual pertany. Els homes es tatuen tota la cara, però les dones només el mentó. El rostre ha d'estar net perquè reflecteix les nostres emocions –ens va aclarir amablement. Es notava que feia temps que no es veien, així que les vam deixar perquè es possessin al dia.

Vam agafar la carretera escènica SH35, que voreja durant 334 quilòmetres aquesta espectacular costa del Pacífic fins a Gisborne. El sol picava i des dels penya-segats no perdíem de vista el blau intens de l'oceà, que de lluny semblava que acariciés les flors vermelles dels *pohutukawa*, els arbres més característics d'aquesta zona. Embadalits amb el paisatge que s'obria davant nostre, aviat vam arribar a Tōrere i de seguida vam veure la *marae*, al costat contrari de la carretera. Esperàvem trobar-la tancada. La Susan ens va explicar que acostumen a estar tancades, excepte quan hi ha alguna

cerimònia, i que per visitar-les hauríem de trobar les persones que en custodien les claus. La sort estava del nostre costat: unes cinquanta persones elegantment vestides de blanc i negre estaven assegudes en uns banc disposats en un costat davant la *marae*, els més joves es quedaven a l'altre extrem. Una dona gran va iniciar un cant maori. Era la *karanga*, un cant de benvinguda a la *marae*, que sempre interpreten les dones de més edat de la tribu. Durant més de mitja hora es van succeir diferents pregàries i cançons, fins que tots es van aixecar i es van col·locar en filera per saludar-se amb el tradicional *hongi* entre els homes i amb dos petons entre les dones i entre homes i dones.

–*Kia ora!* Què hi feu aquí? Vinga, veniu amb mi. Sóc la Moriua, i vosaltres? – Est àvem tan concentrats en la cerimònia que no havíem vist arribar la Moriua–. Arribo tard, però tenia feina endarrerida a casa i demà tinc convidats a dinar –va fer un gest divertit i ens va portar amb ella.

De sobte formàvem part de la cerimònia. La Moriua ens va anar presentant gent i tots ens saludaven efusivament quan ella deia amb una pronunciació quasi perfecta “Són la Susanna i el Jordi, de Barcelona”. El Jordi va posar en pràctica el *hongi* que havia après a Rotorua. En arribar a l'entrada de la *marae*, vam veure algunes fotografies de membres de la comunitat.

– És una festa de Nadal per als més grans del poble i també fem un homenatge als difunts que han mort aquest any. Aquesta és la meva filla–va assenyalar la fotografia d'una noia poc més gran que nosaltres, amb aspecte esportista, al costat d'un gos–. Espereu que els dono aquest pastís que he preparat. No em puc quedar al dinar, però volia passar a saludar –El somriure i dinamisme de la Moriua eren envejables, però també ens van semblar una cuirassa davant la pèrdua d'un ésser estimat.

– Heu visitat l'església? –L'església està enganxada a la *marae*, cosa molt més habitual del que podria semblar ja que moltes comunitats maoris són també cristianes. Ens vam descalçar per entrar–. És l' església de Saint Paul. Es va construir per commemorar els difunts de les dues Guerres Mundials i té una pedra de la catedral de Saint Paul de Londres, d'aquí ve el seu nom.

En un tomés baix va confessar :

– Jo sóc una rebel. Crec que la Primera Guerra Mundial defensava els interessos d'uns països que a nosaltres ni fu ni fa. M'enteneu? –Vam assentir mentre ens fixàvem en l'interior preciós, amb ornaments i treballs artesanals maoris–. Els tapissos estan fets amb un tipus de lli que hi ha aquí, *haerereke*. Ja tenen seixanta anys, però es conserven en perfecte estat, veieu?

Amb més de seixanta anys, la Moriua és una dona forta i activa, amb les idees molt clares. Va ser la directora de l'escola de Tōrere, on el maori és la llengua vehicular, i ara treballa en un *trust*² per fomentar l'educació maori.

– Les misses es fan en anglès i maori, ja que malauradament no tothom parla maori. Al principi semblava que la iniciativa dels Kōhanga Reo –llars d'infants que es van crear als anys 80 i en les quals l'educació és íntegrament en llengua maori– anava molt bé, però darrerament estan decreixent per la manca de personal qualificat

2

Conjunt d'entitats, en aquest cas associacions i fundacions, que lluiten pel mateix objectiu.

i d'implicació. La cultura no pot viure únicament de les subvencions estatals, tots hem de ser més actius i implicar-nos-hi, cal cor i sentiments. Però a molts joves no els interessa –la Moriua es mostrava decebuda i ens va parlar també de com les drogues i d'altres costums importats d'altres cultures han estat nocius per al poble maori i, sobretot, per als joves d'avui dia.

Vam sortir de l'església per visitar l'edifici principal de la *marae*, tot un símbol de la identitat tribal que originàriament designava l'espai obert que hi ha davant de la casa sagrada, on els sacerdots feien els rituals. Actualment és un espai per a la comunitat que consta d'una casa de reunions amb escultures tallades en fusta, un menjador i una cuina.

– Aquesta és l'única *marae* de la tribu Ngaitai. És un espai senzill per a reunions i celebracions. Quan vénen familiars o visitants de fora, també hi poden dormir– L'interior és un únic espai amb alguns matalassos i cadires amuntegats en un racó, a més d'unes quantes estufes elèctriques. El sostre i les parets estan coberts novament de tapissos *haerereke* i travessers de fusta pintats a mà amb símbols maoris. A la part exterior de la *marae* hi ha diversos *tekoteko* tallats a la fusta. *Tekoteko* significa “forma humana” i acostumen a pintar-se i tallar-se en fusta en posició de lluita, aguantant una petita arma, amb mirada desafiant i una prominent llengua, per prevenir els intrusos. Si aquests vénen en so de pau, aleshores *tekoteko* els ofereix protecció. Així que podíem estar tranquils, érem més que benvinguts, fins i tot ens van convidar a quedar-nos a dinar, però ens va semblar que era abusar massa.

– Us acompanyo, llavors. Jo també marxo. Si aneu en direcció sud, pareu davant de l'escola per admirar els *carvings* (talla de fusta) de l'entrada. Us encantaran. Es van fer durant el curs 97-98 i representen la història de la tribu local –la Moriua ens va desitjar un bon viatge i es va acomiadar carinyosament.

– El Govern actual està entestat a atraure inversors rics i companyies petrolieres, no es preocupa per la terra. Aconseguirem preservar la bellesa d'aquestes aigües cristal·lines? –va sospirar i després va somriure–. Adéu, parella! –Una trobada fortuïta molt enriquidora i emocionant, i això no havia fet més que començar. Les magnífiques talles de fusta de l'escola, d'un intens color vermellós, esculpides per commemorar el 120è aniversari del col·legi, són l'orgull del poble i una parada al camí per als pocs que recorren la costa est maori.

La SH35 és una carretera sorprenentment solitària. La majoria de turistes i viatgers van directament de Rotorua al Tongariro National Park, un altre plat fort de l'Illa Nord, i no pensen a desviar-se per l'East Coast, de la qual gairebé no se'n parla a les guies. En tot el camí entre Opotiki i Gisborne hi ha ben pocs allotjaments, gairebé cap restaurant i només una benzinera amb preus desorbitats. Darrere de cada revolt hi ha un paratge idíl·lic, una badia amagada. Bústies extravagants, els microones que fan aquesta funció són l'última moda a tot el país, i senyals de *marae* són en alguns trams .les úniques pistes de les petites localitats que hi ha a la zona

Vam parar a Te Kaha, la seva *marae* és una de les més maques que vam veure, amb la figura d'un guerrer maori damunt del tradicional *tekoteko*. La parada fou breu perquè no hi podíem entrar i tampoc vam veure ningú als voltants, així que vam continuar fins a l'església anglicana de Raukokore, construïda l'any 1894. El blanc d'aquesta església aïllada sobre la badia de Papatea, amb el Pacífic de fons i algun *pohutukawa* al seu voltant, és una bonica estampa per a un pícnic sota el sol.

Després de dinar, vam continuar fins a Te Araroa. En aquest tram de carretera i especialment en passar per Waihau Bay, els cartells de protesta contra la petroliera brasilera Petrobras anaven en augment: pingüins de cartró que deien “No drilling, no spilling” (“Ni perforacions ni abocaments”) i “Go home Petrobras” (“Vés a casa, Petrobras”) formaven part del paisatge.

– Després de gairebé un any de lluita, diversos grups locals recolzats per Greenpeace han aconseguit aturar el projecte d’exploració petroliera de Petrobras. La pressió del poble ha estat molt forta i fa uns dies vam saber que hem guanyat –ens va explicar el tranquil propietari de l’única botiga de Waihau–. Un accident petrolier a alta mar hauria provocat un desastre mediambiental de gran magnitud a tot Bay of Plenty fins al Cap. Ens vam mobilitzar per frenar les prospeccions petrolieres, es van organitzar concentracions aquí a Waihau i sembla que ha funcionat –No volem ni pensar com podria ser ara la costa si el projecte hagués continuat endavant ni tampoc quin seria el desenllaç d’una protesta d’aquest tipus a Espanya.

A Te Araroa hi ha el *pohutukawa* més gran i antic de Nova Zelanda, de més de 600 anys. Els nostres intents per captar tota la seva extensió en una fotografia foren inútils i el contrast entre la llum del sol al seu voltant i la fosca ombra de les enormes branques eren massa per a la nostra càmera. Només vam aconseguir algunes instantànies com a record. Estàvem ja molt a prop del punt més pròxim al meridià 180 (o antimeridià), el far d’East Cape, que s’enduu la medalla per ser el primer lloc del món de veure sortir el sol. Aquest és un dels llocs més remots i menys poblats de l’Illa Nord, ben al contrari de Rotorua, on érem feia només vint-i-quatre hores, tot i que semblaven segles. La nostra vella *campervan* semblava que no resistiria la carretera sense asfaltar que condueix fins al far, i com que quedava molt de viatge per endavant, amb molta pena, ens vam veure obligats a fer mitja volta.

En aquest tram, la SH35 se separa temporalment de la costa fins a arribar a Tikitiki, localitat famosa per la seva església. St. Mary de Tikitiki, l’interior de la qual fusiona a la perfecció la tradició cristiana amb l’art maori. Vam tornar a trobar travessers de fusta pintats amb *tekotekos* i d’altres símbols maoris, tapissos de *haerereke*, coixins brodats, flors i una infinitat de detalls confeccionats artesanalment.

A partir d’aquí, la ruta segueix vorejant novament la costa i els desviaments a badies paradisiàques es van succeint sense parar. Vam baixar a Anaura Bay. Eren dos quarts de nou del vespre i la platja lluïa solitària sota la tènue llum del sol, que aviat desapareixeria. Hi ha un petit càmping amb una tanca de fusta que el separa de la sorra de la platja. Un parell de famílies kiwis i un jove francès solitari eren els únics campistes. Vam trobar el lloc ideal per passar la nit, la mateixa badia on l’explorador James Cook i la seva tripulació de l’Endeavour van desembarcar el 21 d’octubre de 1769. Després d’una rebuda amistosa per part de la tribu maori local, es van abastir d’aigua potable per continuar el seu viatge.

Al matí fou un luxe esmorzar en silenci amb l’únic so de les onades i el cant d’algun ocell. El verd de la gespa i el daurat de la sorra es fonien amb el blau de l’oceà. Una gran roca en un extrem de la platja i diversos *pohutukawa* en tota la seva plenitud completaven la postal. Ens vam sentir molt afortunats de ser allí i poder gaudir d’aquell moment. Per un instant, els pensaments van tornar a Barcelona, amb la nostra família i amics: si poguessin veure i sentir la màgia d’aquest indret, aquest plaer immens, igual que nosaltres... Semblava que el temps s’hagués parat i podríem haver

passat allí una setmana sencera, però no volíem perdre'ns la resta de l'East Coast, així que amb cert pesar, però una gran sensació de relaxació, ens vam posar en marxa cap a Tolaga Bay. Així va batejar el Capità Cook aquesta badia i població a la qual durant molt de temps només es podia accedir per mar. Aleshores, el moll, que s'endinsa més de 600 metres al Pacífic i ostenta el títol de moll més llarg de l'hemisferi sud, rebia el trànsit de grans embarcacions, però ara només el sovintegen pescadors locals i estiuejants.

Vam emprendre el darrer tram de l'East Coast, estàvem a només 55 quilòmetres de Gisborne, però encara ens quedava una parada que ens feia especial il·lusió: Whangara. Aquesta petita comunitat va inspirar la novel·la *Whale Rider*, de Witi Ihimaera, i aquí mateix es va rodar posteriorment la pel·lícula dirigida per Niki Caro, premiada en festivals de cinema d'arreu del món i que des de l'estrena el 2002 és una de les nostres pel·lícules preferides. Explica la història d'un poble maori de l'Illa Nord, el futur líder de la qual mor en néixer i Paikea, la seva germana bessona, està decidida a demostrar que, tot i ser una noia i davant del recel del seu avi, també pot ser la líder de la tribu. Abans d'iniciar aquest viatge, *Whale Rider* fou un dels pocs apropaments als costums i a la forma de vida d'una comunitat maori actual, amb la seva bonica espiritualitat i les seves fortes contradiccions.

Vam encertar el desviament cap a Whangara de casualitat i tota la nostra il·lusió es va fondre en topar-nos amb la fredor i descortesia dels seus habitants. Havíem llegit que no els agradaven els turistes ni els "pel·liculers" curiosos, per això la senyalització per arribar-hi és més aviat escassa. Després del bon record de la comunitat de Torere, a Whangara ens vam topar amb mirades desconfiades i reticents a tractar amb qualsevol que no fos de la comunitat. Fins i tot ens van prohibir fotografiar l'exterior de la *marae*. La comunitat de Whangara pertany a la tribu Ngāti Porou, la segona més important de Nova Zelanda, i el seu ancestre Paikea, que significa Genet de balenes, presideix la *marae*. Algunes llegendes parlen d'un ancestre maori, Paikea, que va arribar a Aoteroa muntant el llom d'una balena amb gep, després que la seva canoa s'enfonsés durant el seu viatge des de Hawaiki. La balena va salvar Paikea i el va portar fins a la Costa Est de l'Illa Nord i allí va fundar la tribu Ngāti Porou.

Ens vam qüestionar si són tants els turistes que arriben aquí cercant la *marae* amb el genet Paikea com per prendre aquestes mesures dissuasives. Nosaltres quasi no vam veure turisme i menys encara en aquesta zona, potser la més desolada i aïllada. És irònic que mentre tot Nova Zelanda aprofita la repercussió d'*El Senyor dels Anells* per guanyar diners i augmentar el turisme, aquí prefereixin amagar-se i viure d'esquena a un potencial filó. Almenys vam veure la *marae* des de fora, una de les més maques i treballades, la preciosa badia i restes de decorats de pel·lícula: la *waka* (canoa) que es va construir per a l'ocasió, descuidada i espatllada, i un balenó de cartró-pedra quasi cobert per la malesa que deduïm que es devia utilitzar a l'escena de la pel·lícula en la qual les balenes s'encallen a la platja. Aquesta escena també rendeix homenatge a un fenomen que sovint succeeix en algunes platges neozelandeses.

Precisament a la llarguíssima platja de Wainui, a cinc minuts en cotxe de Gisborne, es van encallar, l'any 1970, al voltant de 60 catxalots. La gent de prou edat que vam trobar passejant per la platja recordava perfectament aquest tràgic succés.

El Gray Clapham, dissenyador gràfic veterà que tenia setze anys quan va presenciar el succés de Wainui Bay, ho va relatar en un article: "Ja fa més de quaranta

anys, però ho recordo com si fos ahir. Estava esmorzant abans d'anar a treballar i vaig escoltar la notícia a la ràdio: la platja estava plena de balenes que havien arribat a la riba durant la nit. No em vaig poder resistir i m'hi vaig acostar. Hi havia més de cinquanta balenes de diferents mides. Quin espectacle. Estaven malferides i moribundes, algunes ensangonades pels cops a les roques, expiraven aire ranci pels grans orificis, i no podíem fer res per ajudar-les". Del text se'n desprèn emoció en reviure-ho: "La marea baixava i cada cop era més evident que les balenes es quedarien atrapades a la sorra. Van estar dos o tres dies agonitzant a la platja. Algunes començaven a descompondre's i les autoritats van decidir enterrar-les. Van cavar un forat immens amb màquines excavadores i les van enterrar totes allí. Va ser molt trist".

Per què van venir fins a la platja? Mai s'ha sabut. Ja havia passat altres vegades i seguirà passant. Misteris de la natura. No fa tant, el febrer de 2011, més de cent balenes pilot van morir en una remota platja d'Stewart Island, l'illa més al sud de Nova Zelanda. Les van trobar uns excursionistes quan moltes d'elles ja eren mortes, i a la resta els van aplicar eutanàsia per evitar-los més patiment ; la seva mort estava assegurada. Un mes abans també van morir-ne una vintena a l'Illa Nord i el desembre de 2009, més de 120 balenes es van encallar a prop de Golden Bay (Illa Sud) i aquí, a l'East Coast de l'Illa Nord. Alguns científics atribueixen les causes a una alteració del camp magnètic de la Terra, provocat per un augment de l'activitat solar. Argumenten que les balenes utilitzen el camp magnètic terrestre per orientar-se quan naveguen i si el sol altera aquest camp magnètic, això les confon i desorienta. El Gray Clapham assenyala al seu article "la coincidència que el 7 de març de 1970 hi va haver un eclipsi solar total, onze dies abans que les balenes s'encallessin a la platja. Però més enllà de la interpretació espiritual de les comunitats maoris, no hi ha cap teoria confirmada".

Davant de la placa en homenatge als seixanta catxalots enterrats a Wainui Bay, vam mirar l'extrem nord de la platja, tractant de visualitzar el succés. En aquell instant es va intensificar un fort vent que aixecava la sorra i embravia l'oceà. Amb aquesta imatge de la badia i una mica compungits per la tràgica història, ens vam acomiadar de l'East Coast.

TAUPO, EL GRAN LLAC VOLCÀNIC

Decidit. Si haguéssim de triar una ciutat de l'Illa Nord per viure-hi seria Taupo. A la riba del llac amb el mateix nom, un indicador amb dues truites ens donava la benvinguda a aquesta localitat coneguda per la pesca. Taupo té a la vora de 25.000 habitants, força ambient comercial i serveis, moltes opcions d'activitats a l'aire lliure i una situació immillorable just al centre de l'illa, ideal per explorar-la.

Grans núvols negres amenaçaven amb pluja, així que ens vam afanyar a fer un tomb pel llac abans de la inevitable tempesta. Vam embarcar a l'Ernest Kemp, una rèplica d'un vaixell de vapor *vintage*, capitanejat per l'Ian, un simpàtic kiwi que devia rondar els cinquanta anys d'edat. Semblava que hagués de ser un *tour* privat: érem els

únics que ens atrevíem amb aquest temps, però al darrer moment va pujar també una família índia, pares, fills i avis.

– Taupo és el llac més gran de Nova Zelanda, fa 42 quilòmetres de llarg per 27 quilòmetres d'ample i arriba fins als 185 metres de profunditat. El més increïble de tot és pensar que es tracta de la caldera d'un volcà que va entrar en erupció fa uns 2000 anys. Fou una explosió tan violenta i de tal magnitud que gran part de l'Illa Nord va quedar coberta de cendra, el bosc més proper a l'epicentre de l'erupció va quedar convertit en carbó vegetal, fins i tot va alterar el curs del riu Waikato. Era l'any 150 d. de C. i l'erupció va formar una columna de 50 quilòmetres d'alçària que es va veure des del cel de Roma i de la Xina alhora –Escoltàvem amb dificultat l'explicació de l'Ian pels altaveus a causa del soroll del motor i el vent, així que vam aprofitar que érem tan pocs al vaixell per acostar-nos a la cabina.

– Ja està extingit, oi? –vam bromejar.

– En realitat només està adormit. Encara queden cinc focus actius aquí sota.

– I això vol dir que... –vam mirar l'Ian expectants.

– Que si es produís una erupció volcànica, amb tota l'aigua que hi ha, provocaria una reacció similar a la d'una bomba d'hidrogen. Tota l'Illa Nord podria saltar pels aires–.Ja seria mala sort que passés aquell dia, mentre navegàvem per les seves tranquil·les aigües.

La família índia anava al seu aire, pendent dels moviments dels nens, així que vam continuar xerrant amb l'Ian a la cabina de l'Ernest Kemp. En saber que érem de Barcelona ens va preguntar per la situació econòmica i política que es vivia a Europa i particularment a Espanya. Li semblaven escandaloses les xifres d'atur i de deute que propagaven els diaris i els informatius. Malauradament, no ens va quedar més remei que confirmar-l'hi, i tot i que sabíem que avui dia estem hiperconnectats i que les notícies volen, ens va sorprendre que estigués tan ben informat d'una cosa que succeïa a l'altre costat del món i que, per ara, no els afectava. Suposem que seguir l'actualitat i estar al dia del que succeeix al vell continent és la manera de sentir-se menys aïllats i allunyats.

Vam avançar alguns caiacs que passejaven pel llac. Nova Zelanda és un país amb molta tradició d'esports aquàtics i és força habitual tenir una petita embarcació. Al cap i a la fi, la localitat més allunyada del mar és a només 120 quilòmetres de la costa.

– Ens estem apropant als cingles de Mine Bay, el costat nord-oest del llac Taupo –l'Ian va reprendre la visita guiada i va minvar la marxa per acostar-se el màxim possible a les talles maoris–. Tot i que semblen antigues perquè estan tallades a la roca, les va fer un mestre de la talla maori a finals dels anys seixanta. Pot semblar que tingui menys valor perquè s'ha fet fa uns trenta anys, però és un bon exemple d'una tradició que perdura i d'un art que va passant de generació en generació. El rostre de deu metres d'alçària es va fer a semblança de Ngatoroirangi, un navegant maori visionari que, segons explica la llegenda maori, va guiar les tribus Tuwharetoa i Te Arawa fins a Taupo fa més de mil anys. Les figures més petites representen criatures de la mitologia maori, s'anomenen *taniwha* i viuen en coves fosques al fons de llacs, rius i mars. Són la versió maori del monstre del Llac Ness. I, veieu la sirena? La sirena és una figura celta que simbolitza l'origen i la barreja cultural de Nova Zelanda.

– Quant de temps van trigar a fer aquestes escultures a la roca?

– El rostre de deu metres el van fer cinc persones, el mestre i quatre ajudants, durant cinc estius.

Amb un bon *book* de *carving* maori a la nostra càmera, l'Ernest Kemp va reprendre el camí de tornada. Semblava que a l'Ian li agradava xerrar amb nosaltres.

– És una llàstima que estigui tan ennuvolat perquè veuríem perfectament els volcans del Tongariro National Park. Encara que, bé, s'endevina alguna cresta nevada –va comentar.

– Les vistes des del llac són magnífiques i l'aigua té un color màgic –vam respondre entusiasmats. La ciutat de Taupo s'obria davant nostre.

– Aquell petit turó és el Tahara, un antic volcà que es coneix com Dama Embarassada, pel seu perfil. Des de dalt, en un dia clar, es veu Napier a un costat i el Mount Taranaki a l'altre –va assenyalar l'Ian.

El passeig en vaixell va arribar a la seva fi. Ens vam acomiadar de l'Ian i vam aprofitar que encara era d'hora i aguantava sense ploure per fer una petita excursió fins les Huka Falls. Ens va costar una mica trobar el rumb entre els carrers de Taupo, però al final vam trobar el camí adequat, que segueix el curs del riu Waikato, el més llarg de Nova Zelanda, i creua un grandios parc ple de corredors i ciclistes. De sobte, vam començar a veure gent amb el banyador, les xanquetes i la tovallola penjada del coll. Aviat vam esbrinar que anaven a l'Spa Park, unes diminutes piscines naturals d'aigua calenta que desemboquen al riu, on turistes i locals es remullen i xerren una estona. Des d'aquest punt fins a les famoses cascades hi ha una hora de camí que transcorre entre trams de bosc sempre paral·lels al riu. A pocs metres de la destinació final ja sentíem el fort so de l'aigua, però la vegetació ens impedia veure res. Ens imaginàvem un gran salt, però en lloc d'això vam trobar un congost pel qual circulava a gran velocitat una gran quantitat d'aigua de color turquesa que acabava en un salt de poca alçària però molt potent: més de 200.000 litres d'aigua per segon. A aquest ritme, podríem haver omplert cinc piscines olímpiques per minut. El riu Waikato produeix el 15% de tota l'energia del país. Després de la caminada de tornada a la ciutat a pas lleuger, vam culminar el dia prenent-nos una pinta de Lion Red i una altra de Waikato, en honor a les seves aigües, dues cerveses nacionals força bones.

L'endemà no parava de ploure i la previsió meteorològica no augurava cap canvi favorable per als següents dies. La part bona dels viatges llargs és que et pots permetre el luxe d'esperar i comprovar si els homes i dones del temps d'altres països són fiables o no. Ens vam prendre el dia amb calma i vam aprofitar per rentar roba, comprar provisions i visitar la biblioteca per connectar-nos a Internet. A Nova Zelanda no s'estila el *wifi* gratis, la connexió a Internet és molt cara i no la regalen precisament encara que portistauleta o portàtil, així que anar a les biblioteques públiques és una bona opció. Esperant que quedés lliure algun ordinador, vam conèixer el David i la Mireia, una parella de Terrassa que estava fent la volta al món. Va ser agradable xerrar una estona amb ells. Estaven refent la seva ruta perquè un cicló estava desolant les Illes Fidji, la seva següent destinació. S'esperava que a finals de setmana el cicló arribés a Nova Zelanda i just en aquell moment, com un senyal del que podria ser, una apagada va deixar la biblioteca completament a les fosques.

Mentre esperàvem que tornés la llum, vam intercanviar impressions. Estàvem d'acord que tot era molt car i que calia vigilar amb l'acampada lliure perquè estava prohibida en moltes zones o només autoritzada a vehicles amb vàter químic. Anàvem

en direccions contràries, ells venien de l'Illa Sud, parlaven meravellats del paisatge, però també ens van avisar del rigor de la policia amb els límits de velocitat a la zona de Fiordland. Els vam deixar buscant una alternativa a les Fidji, encara els quedava mig any de viatge i molt de món per descobrir.